

Brüssel, 15.7.2019
COM(2019) 339 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

2018. aasta konkurentsipoliitika aruanne

{SWD(2019) 297 final}

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

2018. aasta konkurentsipoliitika aruanne

1. Konkurentsivõimelise siseturu edendamine Euroopa äriühingute ja tarbijate heaks

2018. aastal täitis 60 aastat sellest, mil jõustus praeguse Euroopa Liidu alustalaks olev Euroopa Majandusühenduse asutamisleping. Tänapäeval pakub Euroopa Liit oma 24,5 miljoni väikese, keskmise suurusega ja suure ettevõtjaga, kes konkureerivad 500 miljoni tarbija teenindamise nimel, jätkuvalt vilgast siseturgu, mis annab oma panuse ELi tööstusharude konkurentsivõimesse ja konkurentsivõimelise sotsiaalse turumajanduse väärtustel põhineva Euroopa majanduse kestlikusse arengusse.

Juba algusest peale on ELis kehtinud aluslepingu sätted,¹ millega anti komisjonile volitused kaitsta õiglast ja moonutamata konkurentsi siseturul. ELi konkurentsieeskirjadega on ettevõtjatele siseturul äritegevuse korraldamiseks kehtestatud selgelt määratletud raamistik, mis võimaldab mis tahes suurusega ettevõtjatel konkureerida õiglastel alustel. Viimase kuue aastakümne jooksul on see õigusraamistik edasi arenenud, kuid selle puhul peetakse rangelt kinni õigusriigi põhimõttest ja raamistiku järgimist kontrollivad põhjalikult Euroopa kohtud. Igapäevases jõustamispraktikas järgib komisjon rangelt mittediskrimineerimise, õiglase menetlemise, läbipaistvuse, prognoositavuse, arvamuse avaldamise õiguse ja konfidentsiaalsuse kaitsmise põhimõtteid. ELi süsteemi prognoositavus ja usaldusväärsus on muutnud komisjoni üheks maailma juhtivaks ja kõige mõjuvõimsamaks konkurentsiasutuseks.

Oma jõustamistegevuse mõju võimendamiseks töötab komisjon käsikäes liikmesriikide konkurentsiasutuste ja siseriiklike kohtutega ning teeb aktiivset koostööd kogu maailma konkurentsiasutustega – seda nii kahepoolset kui ka mitme rahvusvahelise foorumi, näiteks OECD, rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku ning ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverentsi kaudu –, et võimaldada tõeliselt üleilmsed võrdsed tingimused ja tagada õigusriigi põhimõtte järgimine.

Komisjon võttis 7. juunil 2018. aastal ajavahemikku 2021–2027 hõlmava mitmeaastase finantsraamistiku osana vastu ettepaneku ühtse turu programmi kohta². See hõlmab uut konkurentsivõime programmi, mille hinnanguline eelarve kogu programmiperioodiks on 140 miljonit eurot. Kui kaasseadusandjad võtavad konkurentsivõime programmi vastu, aitab see komisjonil toime tulla ELi konkurentsipoliitika alaste uute probleemidega, mis on seotud suurandmete, algoritmide ja muu kiire arenguga aina enam digitaliseerivas keskkonnas, ning

¹ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkt b. Peamised konkurentsieeskirjad on esitatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) kolmanda osa VII jaotise 1. peatükis artiklites 101–109 ja ELi ühinemismääruses (määrus (EÜ) nr 139/2004).

² Vt dokument „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühtse turu, ettevõtete, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime ja Euroopa statistika programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014, (EL) nr 258/2014, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 2017/826“; COM/2018/441 final – 2018/0231 (COD): https://ec.europa.eu/commission/publications/single-market-programme-legal-texts-and-factsheets_et, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4049_en.htm.

samuti tugevdada koostöövõrgustikke liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni vahel, et toetada ausat konkurentsi ühtsel turul.

2018. aastal oli komisjoni konkurentsipoliitika alane tegevus jätkuvalt suunatud turgudele, mis on olulised ELi kodanikele ja ELis tegutsevatele ettevõtjatele, näiteks telekommunikatsiooni- ja digitaalsektorile, finantsteenuste turule, energia- ja keskkonnasektorile, põllumajandus- ja toidusektorile ning transpordi- ja tootmissektorile. Käesolev aruanne on mitteammendav kokkuvõte komisjoni 2018. aasta tegevusest konkurentsipoliitika valdkonnas. Lisateavet leiab aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendist ja konkurentsi peadirektoraadi veebisaidilt³.

2. Konkurentsieeskirjade jõustamise tõhustamine

Komisjon püüab pidevalt lihtsustada ja seostada konkurentsiasjade menetlusi ning hinnata oma varasemate otsuste majanduslikku mõju, et veelgi parandada ELi konkurentsieeskirjade kohaste kontrollimeetmete ajakohasust, tõhusust ja mõjusust.

2018. aasta detsembris avaldas komisjon ettevõtjatele ajakohastatud suunised, mis käsitlesid ärisaladusi ja muud konfidentsiaalset teavet⁴ kartellimenetluste korral, samuti suunised ja vormid selleks, et kasutada n-ö usaldusisikute ringi määramise menetlust⁵ toimikule ligipääsu võimaldamiseks. Äriühingute juurdepääs komisjoni toimikus sisalduvale teabele on konkurentsioiguse rikkumise menetluste puhul tähtis menetlusetapp. Need kaks uut suunisdokumenti on üks osa komisjoni jätkuvast tööst eesmärgiga suurendada konkurentsimenetluste ajakohasust ja tõhusust, tagades samas nõuetekohase menetluse ja äriühingute kaitseõigused. Need dokumendid täiendavad varasemaid komisjoni suuniseid, mis käsitlevad parimaid tavasid teabe avaldamise kohta eriruumides⁶ ning konfidentsiaalsena käsitlemise taotlusi komisjoni otsuste avalike versioonide koostamise protsessi jaoks,⁷ samuti soovitusi dokumentide elektroonilise esitamise kohta⁸.

Pärast kartellide valdkonnas uurimise all olevate äriühingute koostöö kompenseerimiseks tõhusa raamistiku kehtestamist ja esimest kartelliga mitteseotud juhtumit 2016. aastal⁹ viis komisjon 2018. aastal lõpule mitu kartelliga mitteseotud konkurentsioiguse rikkumise menetlust, tuginedes uurimiselaste äriühingute koostööle¹⁰. Selline koostöö võimaldab komisjonil uurimiste kiirendamise abil suurendada oma otsuste asjakohasust ja mõju ning äriühingud omakorda saavad kasu sellest, et nende koostöö laadist ja ajastusest olenevalt vähendatakse märkimisväärselt neile määratavaid trahve. 2018. aasta detsembris avaldas komisjon mitteametlikud suunised selle kohta, kuidas äriühingud saavad teha kartellidega seotud menetlustes koostööd, mis võimaldab neile määrata väiksemad trahvid¹¹.

³ Vt http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁴ Vt http://ec.europa.eu/competition/antitrust/business_secrets_en.pdf.

⁵ Usaldusisikute ringi määramise menetlus on läbirääkimiste tulemusel avaldamise menetlus, mille abil antakse piiratud hulgale üksikisikutele juurdepääs komisjoni toimikus sisalduvale konfidentsiaalsele teabele. Vt http://ec.europa.eu/competition/antitrust/conf_rings.pdf.

⁶ Vt http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf.

⁷ http://ec.europa.eu/competition/antitrust/guidance_on_preparation_of_public_versions_antitrust_04062015.pdf.

⁸ Vt http://ec.europa.eu/competition/contacts/electronic_documents_en.pdf.

⁹ Juhtum AT.39759, ARA – turulepääsu piiramine, komisjoni 20. septembri 2016. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_39759.

¹⁰ Komisjoni 24. juuli 2018. aasta otsus seoses juhtumitega AT.40181, Philips, AT.40182, Pioneer, AT.40465, Asus ja AT.40469, Denon & Marantz ning komisjoni 17. detsembri 2018. aasta otsus seoses juhtumiga AT.40428, Guess. Lisateavet leiate käesoleva aruande 3. peatükist.

¹¹ Teabeleht, millega nähti ette sellise koostöö raamistik, avaldati juhtumiga AT.40428, Guess seoses tehtud keelava otsuse vastuvõtmisel, vt http://ec.europa.eu/competition/publications/data/factsheet_guess.pdf.

Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad vastu komisjoni ettepaneku liikmesriikide konkurentsiasutuste tõhustamise kohta

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid 11. detsembril 2018. aastal vastu nn ECN+ direktiivi,¹² millega anti liikmesriikide konkurentsiasutustele volitused, et tulemuslikumalt tagada ELi konkurentsieeskirjade jõustamine kartellide valdkonnas. Direktiiv põhineb komisjoni 2017. aasta märtsis tehtud ettepanekul,¹³ mis esitati pärast 2015. aasta novembrist 2016. aasta veebruarini toimunud avalikke konsultatsioone.

ECN+ direktiiviga tagatakse, et samade õigusnormide – ELi konkurentsieeskirjade – kohaldamisel on riiklike konkurentsiasutuste käsutuses tõhusad jõustamisvahendid ja ressursid, mida on vaja ELi konkurentsieeskirju rikkuvate äriühingute tuvastamiseks ja karistamiseks. Samuti tagatakse direktiiviga see, et nimetatud asutused võivad teha oma otsuseid täiesti sõltumatult, tuginedes asjaoludele ja õigusele. Uute eeskirjade eesmärk on aidata kaasa tõelise ühtse turu loomisele selliste üldiste eesmärkide edendamise kaudu nagu konkurentsivõimelised turud, töökohtade loomine ja majanduskasvu tagamine.

ECN+ direktiiv tuleb üle võtta 4. veebruariks 2021. Komisjon jälgib ülevõtmisprotsessi ning abistab liikmesriike direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmisel kaheaastase rakendusperioodi jooksul alates direktiivi avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*.

Riigiabi eeskirjade ajakohastamisest saadava kasu tunnetamine

Alates 2012. aasta maist on komisjon rakendanud ulatuslikku riigiabi ajakohastamise reformipaketti. See terviklik reformipakett võimaldab liikmesriikidel rakendada riigiabimeetmeid, mis aitavad kiiresti kaasa investeerimisele, majanduskasvule ja töökohtade loomisele. Nimetatud paketi osana võeti 2014. aastal kasutusele uued eeskirjad – eelkõige n-ö üldine grupierandi määrus,¹⁴ mida muudeti 2017. aastal. Nende eeskirjadega vähendati halduskoormust seoses vähem moonutavate abimeetmetega, millest liikmesriigid enam komisjoni teavitama ei pea. Samas meetmeid, mis võivad tõsiselt kahjustada konkurentsi või killustada ühtset turgu, kontrollitakse endiselt hoolikalt. Aastaid 2021–2027 hõlmava mitmeaastase finantsraamistiku raames tegi komisjon ettepaneku lihtsustada nii ELi-poolset rahastamist kui ka liikmesriigi investeeringuid hõlmavat kaasinvesteeringut nii, et veelgi laiendada ELi riigiabi võimaldamise määrust, mis on üldise grupierandi määrase vastuvõtmisel õiguslik alus.

2018. aastat käsitlev riigiabi tulemustabel¹⁵ kinnitas riigiabi ajakohastamise paketist saadavat kasu. Alates 2015. aastast kuulus üle 96 % uutest rakendatud abimeetmetest üldise grupierandi määrase kohaldamisalasse. See võimaldas liikmesriikidel neid abimeetmeid kiiremini rakendada ning riigiabi kontroll oli „suur suurtes asjades ja väike väikestes asjades“. Asjaolu, et üha enam kulutusi kuulub üldise grupierandi määrase kohaldamisalasse, näitab ka seda, et keskmiselt on liikmesriigid komisjoni registreeritud riigiabimeetmeid rakendanud

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2019/1, mille eesmärk on anda liikmesriikide konkurentsiasutustele volitused, et tulemuslikumalt tagada konkurentsireeglite täitmine ja et tagada siseturu nõuetekohane toimimine; ELT L 11, 14.1.2019, lk 3–33.

¹³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mille eesmärk on anda liikmesriikide konkurentsiasutustele volitused konkurentsieeskirjade täitmise tagamise tõhustamiseks ja tagada siseturu nõuetekohane toimimine; kättesaadav veebiaadressil <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017SC0114>.

¹⁴ Vt http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

¹⁵ Vt http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

varasemast palju kiiremini: võrreldes 2013. aastaga vähenes keskmine riigiabimeetmete rakendamisele kulunud aeg 15 %¹⁶.

Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste valdkonnas kohaldatakse liikmesriikide esitatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste iga-aastaste aruannete kohaselt grupierandit üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitleva otsuse alusel samuti enam kui 90 % abimeetmete suhtes.

Mida läbipaistvamad on riigiabi kasutamisega seotud eeskirjad, seda tõenäolisem on tõhusam kohaldamine. Selleks muudavad komisjoni talitused riigiabi ajakohastamise paketi läbipaistvusnõuete järgimise lihtsamaks, töötades koostöös liikmesriikidega välja läbipaistvusmooduli¹⁷ – informaatikavahendi riigiabi andmete esitamiseks ja avaldamiseks, kui antav abi on suurem kui 500 000 eurot. 2018. aasta lõpuks oli läbipaistvusmooduliga ühinenud 25 liikmesriiki. 25 liikmesriiki ja Island on avaldanud üle 43 000 abi andmise juhtumi.

2018. aastal alustas komisjon kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega riigiabi ajakohastamise paketi osana vastu võetud riigiabi eeskirjade ning raudteede suuniste ja lühiajalise ekspordikrediidikindlustust käsitlevate eeskirjade hindamist. Hindamine toimub toimivuskontrolli¹⁸ kaudu ning selle eesmärk on kontrollida, kas eeskirjad on tegelikult toiminud ettenähtud viisil ja sobivad eesmärgi saavutamiseks. Toimivuskontrolli tulemused on aluseks otsustele, mille komisjon teeb tulevikus eeskirjade kehtivuse pikendamise või ajakohastamise kohta.

Kartellidevastane võitlus jätkub

Komisjon käivitas hiljuti anonüümse rikkumistest teavitamise vahendi,¹⁹ mis võimaldab üksikisikutel, kellel on siseinfot kartelli või mõne muu konkurentsivastase tegevuse kohta, komisjoni kahesuunalise krüpteeritud sõnumiedastussüsteemi kaudu konkurentsivastasest tegevusest lihtsamalt teavitada, säilitades samas oma anonüümsuse.

2018. aastal näitas komisjoni mõjus konkurentsioiguse jõustamine rangete konkurentsipiirangutega seotud kartellide puhul, et kokkuleppemenetlus on tõhus, sest selle menetluse raames võeti 2018. aastal vastu 75 % otsustest. Kokkuleppemenetlus aitab tuua salajased kartellid kiiremini päevavalgele, vabastades niimoodi väärtuslikud vahendid muude uurimiste jaoks. Kokkuleppemenetluse korral tunnistavad kartellis osalenud äriühingud rikkumises osalemist ja võtavad selle eest vastutuse. Kokkulepe võimaldab komisjonil kohaldada lihtsustatud menetlust ning vähendada uurimise kestust ja uurimisega seotud kulusid ning äriühingute jaoks on positiivne see, et otsused tehakse kiiremini ja trahve vähendatakse 10 %.

¹⁶ Üksikasjalikuma lisateabe saamiseks vt käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendi I lisa.

¹⁷ Vt <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=et>.

¹⁸ Praegune toimivuskontroll hõlmab järgmisi eeskirju: üldine grupierandi määrus; vähese tähtsusega abi käsitlev määrus; regionaalabi suunised; teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm; üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega seotud riigiabi käsitlev teatis; riskifinantseerimissuunised ning lennujaamu ja lennundust käsitlevad suunised; energia- ja keskkonnalase abi suunised; päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevad suunised; raudteede suunised ning lühiajalist ekspordikrediidikindlustust käsitlev teatis (kaks viimati nimetatud dokumenti ei sisaldanud riigiabi ajakohastamise 2012. aasta paketi). Vt https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6623981_et.

¹⁹ Vt <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

21. veebruaril 2018 kehtestas komisjon kokku 546 miljoni euro ulatuses trahve kartellis osalemise eest kolme juhtumi puhul, mis olid seotud sõidukite meretranspordiga ja mootorsõidukiosade tarnimisega²⁰.

Komisjoni otsused sõidukite meretranspordi ja mootorsõidukitarnijate kohta: rangete konkurentsipiirangutega kartellide vastane võitlus mõjutab Euroopa tarbijaid ja tööstusharusid

Kolmes eraldiseisvas otsusest määras komisjon ELi konkurentsieskirjade rikkumise eest sõidukite meretranspordi pakkuvatele äriühingutele trahve 395 miljoni euro ulatuses, süüteküünalde tarnijatele trahve 76 miljoni euro ulatuses ja pidurdussüsteemide tarnijatele trahve 75 miljoni euro ulatuses. Kõik äriühingud tunnistasid kartellis osalemist ja nõustusid kokkuleppemenetlusega. Kõik menetlused algatati leebema kohtlemise teatise alusel esitatud taotluste põhjal. Edukad trahvide eest kaitse saamise taotluse esitanud kartellides osalejad vabastati trahvidest, sest nad andsid komisjonile teada kartellide olemasolust.

Peaaegu kuus aastat – 2006. aasta oktoobrist 2012. aasta septembrini – hoidsid viis transpordiettevõtjat (Tšiili meretranspordiettevõtja CSAV, Jaapani transpordiettevõtjad „K“ Line, MOL ja NYK ning Norra-Rootsi transpordiettevõtja WWL-EUKOR) käigus kartelli uute sõidu- ja veoautode ning muude suurte sõidukite ookeanivedude turul eri marsruutidel Euroopa ja muude kontinentide vahel. Transpordiettevõtjad leppisid kokku, et turul hoitakse valitsevat seisut ja austatakse üksteise traditsioonilist äritegevust teatavatel marsruutidel või teatavate klientidega, näidates kõrgeid hindu kõigil sõidukitootjate korraldatavatel hankemenetlustel või siis loobudes neil hangetele osalemisest. Kartell mõjutas sõiduautoimportijaid, sõidukitootjaid (kui eksportijaid) ja lõpptarbijaid Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP). Uurimise käigus tegi komisjon koostööd mitme konkurentsiasutusega üle maailma, sealhulgas Ameerika Ühendriikide, Austraalia, Jaapani ja Kanada konkurentsiasutustega. Äriühing MOL andis teada kartelli olemasolust, saades nii täieliku vabastuse ja pääses umbes 203 miljoni euro suurusest trahvist.

Autotööstuses määras komisjon karistused veel kahe kartellijuhtumi puhul. Üks neist oli seotud süüteküünaldega (autotööstuse elektriseadmed) ning selle juhtumi puhul olid tarnijad Bosch (Saksamaa) ja NGK (Jaapan) tegutsenud ühiselt äriühinguga Denso (Jaapan). Kartell toimus aastatel 2000–2011 ning selle eesmärk oli vältida konkurentsi, austades üksteise tavapäraseid kliente ja säilitades süüteküünalde turul EMPs valitseva olukorra. Äriühing Denso sai kartelli paljastamise eest täieliku vabastuse ning pääses umbes 1 miljoni euro suurusest trahvist. Teine komisjoni otsus oli seotud kahe rikkumisega pidurisüsteemide valdkonnas. Esimene kartell käsitles hüdrauliliste pidurisüsteemide tarnet, hõlmas äriühinguid TRW (USA; kannab nüüd nime ZF TRW, Saksamaa), Bosch (Saksamaa) ja Continental (Saksamaa) ning toimus 2007. aasta veebruarist 2011. aasta märtsini. Teine rikkumine kestis 2010. aasta septembrist kuni 2011. aasta juulini, oli seotud elektrooniliste pidurisüsteemide tarnimisega ning hõlmas äriühinguid Bosch ja Continental. Mõlema rikkumise puhul püüdsid mootorsõidukiosade tarnijad kooskõlastada oma turukäitumist, vahetades tundlikku teavet, sealhulgas teavet hindade kohta. Äriühing TRW pääses kartellist teavitamise eest ja täieliku kaitse saamise abil umbes 54 miljoni euro suurusest trahvist ning äriühing Continental umbes 22 miljoni euro suurusest trahvist.

Süüteküünalde ja pidurisüsteemidega seotud kartelliotsused on üks osa mitmest mootorsõidukiosade sektoris toimuvast laiaulatuslikust kartelliuurimisest. Komisjon oli juba määranud trahvid autolaagrite tarnijatele,²¹ autode juhtmeköidiste tarnijatele,²² (muu hulgas) autoistmetes kasutatava elastse vahu

²⁰ Komisjoni 21. veebruari 2018. aasta otsused: juhtum AT.40009, *Sõidukite meretransport*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40009; juhtum AT.40113, *Süüteküünalad*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40113; ning juhtum AT.39920, *Pidurisüsteemid*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39920.

²¹ Juhtum AT.39922: *autolaagrid*, komisjoni 19. märtsi 2014. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39922.

tarnijatele,²³ sõidu- ja veoautode eelsoojendite tarnijatele,²⁴ generaatorite ja käivitite tarnijatele,²⁵ termosüsteemide tarnijatele,²⁶ tuledesüsteemide tarnijatele²⁷ ja sõitja turvasüsteemide tarnijatele²⁸.

Lisaks algatas komisjon 18. septembril 2018. aastal põhjaliku uurimise seoses võimaliku konkurentsivastase koostööga autotootjate vahel sõiduautode heitgaaside puhastussüsteemide tehnoloogiaarenduse küsimuses. 2017. aasta oktoobris oli komisjon selle juhtumiga seotud esialgse uurimise käigus kontrollinud äriühingute BMW, Daimler, Volkswagen ja Audi rajatisi Saksamaal. Komisjon uurib, kas need äriühingud leppisid omavahel kokku selles, et mitte konkureerida üksteisega EMPs müüdavate sõiduautode heitekontrollisüsteemide arendamise ja turuletoomise valdkonnas. Asjaomased heitekontrollisüsteemid on selektiivse katalüütilise taandamise (SCR) süsteemid, mis vähendavad diiselmootoriga sõiduautode lämmastikoksiidi (NOx) heitkoguseid, ja OPF kübemefiltrid, mis vähendavad bensiinimootoriga sõiduautode peenosakeste heitkoguseid. Menetluse ametlik algatamine ei mõjuta uurimise tulemust.

21. märtsil 2018. aastal võttis komisjon vastu otsuse²⁹ kondensaatorite valdkonna kartelli kohta. Kondensaatorid on elektriseadmed, mis salvestavad energiat, ja neid leidub väga

²² Juhtum AT.39748: *autotööstuse juhtmeköidised*, komisjoni 10. juuli 2013. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39748.

²³ Juhtum AT.39801: *poliüuretaanvaht*, komisjoni 29. jaanuari 2014. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39801.

²⁴ Juhtum AT.40055: *eelsoojendid*, komisjoni 17. juuni 2015. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40055.

²⁵ Juhtum AT.40028: *generaatorid ja käivitid*, komisjoni 27. jaanuari 2016. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40028.

²⁶ Juhtum AT.39960: *termosüsteemid*, komisjoni 8. märtsi 2017. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960.

²⁷ Juhtum AT.40013: *tuledesüsteemid*, komisjoni 21. juuni 2017. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013.

²⁸ Juhtum AT.39881: *sõitja turvasüsteemid*, komisjoni 22. novembri 2017. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881.

erinevates tarbijate kasutatavates elektriseadmetes. Kaheksale tootjale määrati aastatel 1998–2012 kartellis osalemise eest trahve kogusummas 254 miljonit eurot.

Komisjon karistab varajast rakendamist ühinemiste valdkonnas

Ühinemist käsitlevate ELi eeskirjade kohaselt peavad äriühingud teavitama komisjoni ELi hõlmavatest kavandatavatest ühinemistest ülevaatamise eesmärgil (teavitamise kohustus) ega tohi neid ühinemisi enne ellu viia, kui komisjon on andnud selleks loa (rakendamiskeeld). Nimetatud rakendamiskeeld aitab ühtsel turul ära hoida tehingutega kaasnedes võiva pöördumatu negatiivse mõju, sest oodatakse ära komisjoni uurimise tulemus.

24. aprillil 2018. aastal määras komisjon äriühingule Altice,³⁰ kelle peakontor asub Madalmaades, 124,5 miljoni euro suuruse trahvi, sest äriühing omandas Portugali telekommunikatsioonioperaatori PT Portugal enne komisjoni teavitamist või enne komisjonilt heakskiidu saamist (n-ö enneaegne ühinemine). Trahv peaks ära hoidma eeskirjade rikkumise teiste äriühingute poolt. Ühinemised enne teavitamist või loa saamist kahjustavad ELi ühinemiste kontrollimise süsteemi mõjusust, kuid see süsteem kaitseb Euroopa tarbijaid ühinemiste eest, millega kaasneksid kõrgemad hinnad või väheneksid valikuvõimalused.

3. Toimetulek uute raskustega e-majanduses

Viimase kuue aastakümne jooksul, mil Euroopa konkurentsipoliitikat on rakendatud, on turud olulisel määral muutunud. Eelkõige on majanduse digitaliseerimine täielikult muutnud tarbijakäitumist ja turgude toimimise viise.

Eriti valmistavad probleeme andmed, pidades silmas algoritmide aina kasvavat tähtsust. Algoritmid vajavad õppimiseks andmeid: mida suurem on andmete hulk, seda intelligentsemad on algoritmid. Veel üks huvipakkuv teema on suureneva turuvõimuga kahese rolliga digiplatvormid, mis toimivad nii jaotuskanalina teiste jaoks, kuid pakuvad samas ka oma tooteid. Et digitehnoloogiaga kaasnevat potentsiaali ja võimalusi maksimaalselt ära kasutada, on Euroopal vaja tõeliselt sidusat digitaalset ühtset turgu. Konkurentsipoliitika on hästi toimiva digitaalse ühtse turu lahutamatu osa.

Digiajastul on esile kerkinud täiesti uued turul tegutsejad, kellest mõned on kasvanud väga kiiresti ja muutunud suurteks tehnoloogiapakujateks. Kuigi nende paljudel hiljuti tekkinud ja tärkavatel digiturgudel edukate äriühingute uuenduslikud lahendused on muutnud inimeste ja ettevõtjate elu lihtsamaks, on endiselt äärmisel oluline takistada neil kasutamast oma mõjuvõimu teiste äriühingute pakutava konkurentsi kahjustamiseks. Tagamaks, et Euroopa turud teeniksid inimesi, mitte vastupidi, on olemas juba andmekaitse-eeskirju käsitlev määrus³¹ ning nõukogu ja parlament vaatavad läbi määrust, millega soovitakse edendada veebipõhiste platvormide läbipaistvuskohustust³².

²⁹ Juhtum AT.40136, *Kondensaatorid*, komisjoni 21. märtsi 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

³⁰ Juhtum M.7993, *Altice/Portugal* (artikli 14 lõike 2 kohane menetlus), komisjoni 24. aprilli 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7993.

³¹ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus); ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88.

³² Vt komisjoni ettepanek: määrus – õigluse ja läbipaistvuse edendamine veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/regulation-promoting-fairness-and-transparency-business-users-online-intermediation-services>.

2018. aastal alustas komisjon teabevahetuskampaaniat teemal, kuidas saaks konkurentsipoliitika kõige paremal viisil aidata Euroopa tarbijaid kiiresti muutuvast maailmast. Selleks nimetas komisjon professorid Heike Schweitzeri ja Jacques Crémeri ning abiprofessor Yves-Alexandre de Montjoye' erinõunikeks digitaliseerumisega seotud tulevikuprobleemide küsimuses konkurentsipoliitika valdkonnas.³³ Erinõunike aruanne „Competition Policy for the Digital Era“ avaldati 4. aprillil 2019.³⁴ Selles erinõunikud i) määratlesid, mida nad näevad digiurgude peamise tunnusjoontena; ii) esitasid oma seisukohad ELi konkurentsioiguse eesmärkide kohta digiajastul; iii) arutasid, kuidas kohaldada konkurentsieeskirju digiplatvormide ja digitaalandmete suhtes, ning käsitlesid ühinemiskontrolli rolli konkurentsi ja innovatsiooni säilitamisel. Aruande eesmärk on anda oma panus komisjoni käimasolevasse teabevahetuskampaaniasse, mille käigus uuritakse võimalusi, kuidas konkurentsipoliitika saaks parimal võimalikult viisil tuua kasu Euroopa tarbijatele kiiresti muutuvast maailmast.

Konkurentsieeskirjade jõustamine moel, mis kaitseb innovatsiooni digitaalturgudel

18. juulil 2018. aastal tegi komisjon otsuse,³⁵ milles leidis, et äriühing Google oli kuritarvitanud oma turgu valitsevat seisundit, ning määras äriühingule 4,34 miljardi euro suuruse trahvi nende konkurentsipiirangute eest, mida ta oli alates 2011. aastast kohaldanud mobiilseadmete tootjate ja võrguoperaatorite suhtes eesmärgiga kindlustada oma turgu valitsevat seisundit, mis tal oli üldiste internetiotsingute turul.

Juhtum „Google Android“ – Euroopa tarbijate jaoks tõhusast konkurentsist saadava kasu taastamine mobiilside valdkonnas

Äriühingu Google otsingumootor on tema põhitoodete ning sellega kaasnev iga-aastane reklaamitulu on üle 95 miljardi USA dollari. Selle saavutamisele aitab peamiselt kaasa mobiilsete nutiseadmete laiem kasutus. Mobiilse interneti arvele langeb tänapäeval rohkem kui pool üleilmsest internetiliiklusest. Lisaks kasutatakse Androidi umbes 80 % mobiilsetest nutiseadmetes Euroopas ja kogu maailmas, st kokku üle 2,2 miljardis seadmes.

Komisjoni otsus hõlmab kolme liiki piiranguid, mille Google on kehtestanud mobiilseadmete tootjatele ja võrguoperaatoritele eesmärgiga tagada, et andmeliiklus toimiks Google'i otsingumootori kaudu.

- Esiteks nõudis Google, et tootjad eelpaigaldaksid Google'i otsingu- ja brauserirakendused seadmetesse, mis kasutavad mobiilseadmete operatsioonisüsteemi Android. Tootjad pidid selle nõudmise täitma, kui nad soovisid müüa seadmeid Google'i rakenduste poega.
- Teiseks maksis Google tootjatele ja võrguoperaatoritele eesmärgiga tagada, et nende seadmetesse eelpaigaldataks vaid Google'i otsingurakendus.
- Kolmandaks takistas Google konkureerivate mobiilseadmete operatsioonisüsteemide arendamist. Need oleksid võinud pakkuda platvormi konkureerivatele otsingumootoritele liikluse saamiseks.

³³ Vt https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/veitager/announcements/commission-appoints-professors-heike-schweitzer-jacques-cramer-and-assistant-professor-yves_en ja <http://ec.europa.eu/competition/scp19/>.

³⁴ Vt <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

³⁵ Juhtum AT.40099, Google Android, komisjoni 18. juuli 2018. aasta otsus, kättesaadavaadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

Google'i Androidi-piirangud toetavad ebaseaduslikult selle otsingumootori domineerimist

Komisjoni otsuses jõuti järeldusele, et need kolme liiki kuritarvitamised on osa üldisest strateegiast, mille eesmärk oli tugevdada Google'i otsingumootori turgu valitsevat seisundit ning seda ajal, mil mobiilse interneti osatähtsus kasvas märkimisväärselt.

Kuigi turgu valitsev seisund ei ole ELi konkurentsieeskirjade kohaselt iseenesest ebaseaduslik, on turgu valitseval ettevõtjal eriline kohustus hoiduda kasutamast oma valitsevat turupositsiooni konkurentsi piiramiseks nii tema valitsetaval turul kui ka muudel selle turuga seotud turgudel. Google'i käitumine võttis teistelt ettevõtjalt võimaluse konkureerida ja luua võimalusi innovatsiooniks tulemuste alusel ning seega oli tegemist ELi konkurentsieeskirjade rikkumisega. Kõige tähtsam on see, et Google võttis Euroopa tarbijatelt võimaluse saada kasu tõhusast konkurentsist olulises mobiilsidevaldkonnas.

Komisjoni otsuse kohaselt pidi Google ebaseadusliku käitumise lõpetama otsusele järgneva 90 päeva jooksul. Eelkõige peab Google kõik kolm käitumistava lõpetama ja neist hoiduma. Otsuse kohaselt peab Google hoiduma selliste meetmete võtmisest, mille eesmärk või mõju on sama nagu nendel käitumistavadel või sellega samaväärne. Komisjon jälgib otsuse täitmist väga põhjalikult. Otsus ei takista Google'il loomast mõistlikku, õiglast ja objektiivset süsteemi, et tagada Google'i rakendusi ja teenuseid kasutavate Androidi seadmete nõuetekohane toimimine, mõjutamata seadmete tootjate vabadust toota alternatiivsetel Androidi versioonidel põhinevaid seadmeid.

2018. aastal jätkas komisjon nende piirangute uurimist, mille Google oli rakendanud teatavate kolmandate isikute veebisaitide võimaluse suhtes kuvada Google'i konkurentide otsingureklaame (AdSense). 20. märtsil 2019 määras komisjon äriühingule Google nende piirangute eest 1,49 miljardit eurot trahvi³⁶.

³⁶ Juhtum AT.40411, Google'i otsinguteenus (AdSense), kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411. Vt ka http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1770_en.htm.

24. jaanuaril 2018. aastal määras komisjon äriühingule Qualcomm³⁷ 997 miljonit eurot trahvi LTE põhiribakiibistike turul turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest, mis kujutas endast ELi konkurentsieeskirjade rikkumist. Komisjoni otsuse kohaselt peab Qualcomm tulevikus hoiduma mis tahes sellisest tegevusest, mille eesmärk või mõju on sama. LTE põhiribakiibistike turgu iseloomustavad kõrged sisenemistõkked ning sel turul on äriühing Qualcomm kindlasti maailma suurim tarnija. Aastatel 2011–2016 tegi Qualcomm märkimisväärseid makseid äriühingule Apple tingimusel, et ta kasutaks oma iPhone'i ja iPadi seadmetes vaid Qualcommi kiibistikke. Sellised ainuõigusega seotud maksed võtsid konkurentidelt võimaluse konkureerida tulemuste alusel ning Euroopa tarbijad jäid ilma võimalusest teha tõeline valik ja saada kasu innovatsioonist.

Tõhus võitlus kartellide vastu kaitseb konkurentsivõimelisi sisendihindu digiseadmete puhul

21. märtsil 2018. aastal määras komisjon kaheksale kondensaatorite tootjale (Elna, Hitachi Chemical, Holy Stone, Matsuo, NEC Tokin, Nichicon, Nippon Chemi-Con ja Rubycon) 254 miljoni euro suuruse trahvi³⁸ 14 aastat kestnud kartellis osalemise eest seoses elektrolüüt-kondensaatorite tarnimisega. Kondensaatorid on elektrilised komponendid, mis salvestavad energiat ning mida kasutatakse mitmesugustes elektri- ja elektroonikaseadmetes.

Kartell kohtus ja suhtles peamiselt Jaapanis, kuid tegutses kogu maailmas, sealhulgas EMPs. Ettevõtjad kohtusid korrapäraselt ning vahetasid tundlikku teavet tulevaste hindade ning tulevaste tarne- ja nõudlusvajaduste kohta. Eesmärk oli kooskõlastada tulevast käitumist ja vältida hinnakonkurentsi. Sanyo Electric Co., Ltd. ja tema emaettevõtja Panasonic Corporation said täieliku kaitse komisjonile kartellist teatamise eest ning ta pääses trahvist.

Komisjoni uurimine oli üks osa üleilmsest uurimisest. Brasiilia, Jaapani, Singapuri ja Taiwani konkurentsiasutused olid juba kehtestanud trahvid kondensaatorite kartellis osalejatele enne komisjoni otsuse vastuvõtmist. 2018. oktoobris oli Nippon Chemi-Con kaheksas äriühing, kellele määrati trahv Ameerika Ühendriikides. Lõuna-Korea konkurentsiasutus järgis eeskuju 2018. aasta detsembris ja määras trahvi üheksale äriühingule.

ELi konkurentsieeskirjad kaitsevad hinnakonkurentsi ja tarbijate suuremat valikut e-kaubanduse valdkonnas

E-kaubandus pakub nii tarbijatele kui ka ettevõtjatele märkimisväärseid võimalusi. Euroopa tarbijate jaoks suureneb kaupade ja teenuste valik, samuti saavad nad võimaluse teha oste teistes riikides ja võrrelda pakkujate hindu kogu Euroopas. Samamoodi saavad ettevõtjad kaubelda kogu ühtsel turul, mis hõlmab enam kui 500 miljonit inimest, kasutades selleks vaid ühte veebisaiti kui oma vaateakent. Kiiresti kasvav e-kaubandusturg on nüüd Euroopas igal aastal väärt üle 500 miljardi euro, kusjuures veebis teevad oste enam kui pooled eurooplased.

Komisjoni e-kaubandussektori uuringust, mille tulemused avaldas komisjon 10. mail 2017. aastal³⁹ osana digitaalse ühtse turu strateegiast, nähtus, et edasimüügihinnaga seotud piirangud on kõige levinumad konkurentsi piirangud e-kaubandusturgudel. Konkurentsieeskirjade tõhus jõustamine selles valdkonnas on seega väga oluline. Uuringu tulemused näitasid ka seda, et jaemüüjad kasutavad hindade jälgimiseks ja hinnakujunduseks rohkem automaatseid tarkvaraprogramme.

³⁷ Juhtum AT.40220, *Qualcomm (ainuõiguse makse)*, komisjoni 24. jaanuari 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40220.

³⁸ Juhtum AT.40136, *Kondensaatorid*, komisjoni 21. märtsi 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

³⁹ Vt http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_et.pdf.

Võitlus hinnasekkumisega: komisjon kehtestab trahvid neljale tarbeelektroonikatootjale veebipõhiseid jaehindu käsitlevate kokkulepete sõlmimise eest

24. juulil 2018. aastal võttis komisjon vastu eraldiseisvad otsused,⁴⁰ millega määrati trahvid äriühingutele Asus (Taiwan), Denon & Marantz, Pioneer (Jaapan) ja Philips (Madalmaad) kogusummas 111 miljonit eurot, sest nad olid piiranud oma e-jaemüüjate võimalusi määrata jaemüügihinnad laialt kasutatavatele tarbeelektroonikatoodetele, näiteks köögitehnikale, sülearvutitele ja muusikakeskustele. Sellist käitumist nimetatakse jaehinna kokkulepete sõlmimiseks. Neli äriühingut tegid seda aastatel 2011–2015. Hinnasekkumistega piirati tõhusat hinnakonkurentsi jaemüüjate vahel ning see avaldas kohest mõju miljonitele Euroopa tarbijatele, kelle jaoks köögitehnika, foonide, sülearvutite, kõrvaklappide ja paljude teiste e-jaemüüjate pakutavate toodete hinnad olid kõrgemad.

Neli tootjat sekkusid eelkõige e-jaemüüjate puhul, kes pakkusid nende tooteid madala hinnaga. Kui need jaemüüjad ei kasutanud tootjate nõutud hindu, määrati neile karistused, näiteks piirati tarneid. Paljud ettevõtjad kasutavad hinnaalgoritme, mis kohandavad nende hindu automaatselt konkurentide hindade järgi. Seega madala hinnaga müüvatele e-jaemüüjatele kehtestatud hinnapiirangutel oli laiem mõju nende tarbeelektroonikatoodete üldistele veebihindadele. Lisaks võimaldas keeruliste jälgimissüsteemide kasutamine tootjatel tõhusalt jälgida jaehindade määramist turustuskanalis ja sekkuda hindade langemise korral kiiresti.

Kõik neli äriühingut tegid komisjoniga koostööd, esitades asjakohaseid tõendeid ning sõnaselgelt tunnistades asjaolusid ja ELi konkurentsieeskirjade rikkumisi. Sellise koostöö tulemusel viis komisjon uurimise läbi kiiremini ning tema otsuse mõju ja tähtsus oli suurem. Samas äriühingute jaoks seisnes kasu selles, et olenevalt nende koostöö ulatusest vähendati neile määratavaid trahve 40 % (äriühingute Asus, Denon & Marantz ja Philips puhul) kuni 50 % (äriühingut Pioneer puhul).

E-kaubandussektori uuringu lõpparuandes leidis komisjon ka seda, et enam kui kümnendik uuringus osalenud jaemüüjatest oli kogenud piiriüleseid müügipiiranguid turustamislepingutes.

17. detsembril 2018 määras komisjon rõivatootjale Guess peaaegu 40 miljoni euro suuruse trahvi konkurentsivastaste kokkulepete eest, mille eesmärk oli takistada piiriülest müüki. Äriühingu Guess turustamislepingutega püüti takistada ELi tarbijatel ostude tegemist teistes liikmesriikides, takistades jaemüüjaid reklaami tegemast ja piiriüleselt kaupu müümast. See võimaldas äriühingul hoida jaemüügihinnad kunstlikult kõrged, seda eelkõige Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Guess tegi komisjoniga täiel määral koostööd, tunnistas rikkumist ja esitas asjakohased tõendid ning selle tulemusel vähendati äriühingule määratavat trahvi 50 % võrra⁴¹.

Äriühingut Guess käsitlev otsus tehti pärast sektoriuuringu lõpparuande tulemuste avaldamist. Komisjon algatas uurimise eraldiseisva menetlusena sõltumatuna sektoriuuringust. Lisaks käsitletakse otsuses müügipiiranguid, mis on vastuolus ühtse turu põhimõttega, ning otsus

⁴⁰ Komisjoni 24. juuli 2018. aasta otsused: juhtum (vertikaalsed piirangud) AT.40181, *Philips*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40181; juhtum AT.40182, *Pioneer*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40182; juhtum AT.40465, *Asus*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40465, ning juhtum AT.40469, *Denon* & *Marantz*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40469.

⁴¹ Komisjoni 17. detsembri 2018. aasta otsus: konkurentsioiguse rikkumise juhtum AT.40428, *Guess*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40428 http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=1_40428.

täiendab põhjendamatut asukohapõhist tõkestust käsitlevaid eeskirju, mis kehtivad alates 3. detsembrist 2018⁴².

ELi riigiabi eeskirjad võimaldavad Euroopa riikide valitsustel toetada lairibaühenduse kasutuselevõttu

Komisjon on määranud digitaalarengu tegevuskava sihid ja gigabitiühiskonna alased eesmärgid⁴³ oma strateegiliste eesmärkidena. Digitaalse ühtse turu ühendatusega seotud ja aastateks 2020–2025 määratud eesmärkide saavutamiseks kulub järgneval aastakümnel investeeringuid hinnanguliselt kokku umbes 500 miljardi eurot. Suur osa neist investeeringutest eeldatakse katta erarahastamisest, kuid selleks, et maapiirkonnad ja äärealad ei jääks maha, on vajalik ka riiklik rahastamine. Riigiabiga seotud kontrolli eesmärk on tagada, et sellised riiklikud investeeringud ei suru välja (kavandatud) erainvesteeringuid ning et riigi rahastatud infrastruktuur on konkureerimiseks kättesaadav kõigile operaatoritele. Sellega seoses kiitis Euroopa Komisjon 2018. aastal lairibavõrkude kasutuselevõttu käsitlevate suuniste⁴⁴ alusel heaks Baierimaa projekti⁴⁵ eesmärgiga kasutusele võtta väga suure läbilaskevõimega võrgud kuues omavalitsusüksuses. Selle juhtumi puhul lähenes komisjon esimest korda toetusmeetmetele gigabitiühiskonda käsitlevates suunistes esitatud eesmärgi arvestades. Edastamiskiirused on märkimisväärselt suuremad võrreldes nendega, mida kasutajad sihtpiirkondades on seni kogenud. Seega paraneb uute võrkudega olukord märgatavalt kooskõlas gigabitiühiskonda käsitlevas teatise sätestatud strateegiliste eesmärkidega.

ELi riigiabi eeskirjad võimaldavad liikmesriikidel ühiselt toetada üleeuroopalist huvi pakkuvaid olulisi projekte

2014. aasta juunis võttis komisjon vastu üleeuroopalise tähtsusega projekte käsitleva teatise,⁴⁶ et julgustada liikmesriike toetama projekte, mis aitavad selgelt kaasa Euroopa majanduse kasvule, töökohtade loomisele ja konkurentsivõimele. Üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide raamistik täiendab muid riigiabi eeskirju, näiteks üldise grupierandi määrust⁴⁷ ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi,⁴⁸ ning see võimaldab toetada uuenduslikke projekte, tagades samas, et võimalikud konkurentsimoonutused on minimaalsed. Seega võimaldavad eeskirjad põhjapanevaid teadusuuringuid ning innovatsiooni ja tulemuste laialdast levitamist ning samal ajal on tagatud, et maksumaksjalt tulev toetus teenib tõeliselt Euroopa kodanike huve.

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2018. aasta määrus (EL) 2018/302, mis käsitleb siseturul toimuvat põhjendamatut asukohapõhist tõkestust ja muul viisil diskrimineerimist kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 2006/2004 ja (EL) 2017/2394 ning direktiivi 2009/22/EÜ; ELT L 60 I, 2.3.2018, lk 1–15.

⁴³ Vt <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>. Vt ka <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-europe>.

⁴⁴ Komisjoni teatis „ELi suunised riigiabi-eeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõttuga“; ELT C 25, 26.1.2013, lk 1–26.

⁴⁵ Juhtum SA.48418, *Baierimaa gigabiti-katseprojekt – Saksamaa*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48418.

⁴⁶ Komisjoni teatis „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga“, ELT C 188, 20.6.2014, lk 4–12.

⁴⁷ Vt http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html#gber.

⁴⁸ Komisjoni teatis „Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi raamistik“, ELT C 198, 27.6.2014, lk 1–29.

2018. aasta detsembris leidis komisjon, et integreeritud projekt, millest andsid ühiselt teada Prantsusmaa,⁴⁹ Saksamaa,⁵⁰ Itaalia⁵¹ ja Ühendkuningriik⁵² ning mis on seotud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniga mikroelektroonika valdkonnas, on kooskõlas ELi riigiabi eeskirjadega ja kujutab endast üleeuroopalise tähtsusega projekti. Komisjon on määranud mikroelektroonika ühena kuuest peamisest progressi võimaldavast tehnoloogiast, mis on ülioluline tööstuse arenguks tulevikus⁵³.

Neli liikmesriiki rahastavad kuni 1,75 miljardi euro ulatuses seda projekti, mille eesmärk on võimaldada selliste uuenduslike tehnoloogialahenduste ja komponentide (nt kiipidekiibid, kõrgtehnoloogilised optilised seadmed, integraallülitused, nutiandurid) alast teadus- ja arendustegevust, mida on võimalik integreerida järgmise etapi seadmetesse. Need seadmed hõlmavad tarbeseadmeid, näiteks kodumasinad ja automatiseeritud sõidukid, ning ettevõtluses kasutatavaid ja tööstusseadmeid, näiteks elektromobiilsuse ja energia salvestamise jaoks kasutatavate akude haldussüsteemid. Eelkõige oodatakse, et projekt aitab stimuleerida järgmiste etappide teadus- ja arendustegevust ennekõike seoses asjade interneti laia valdkonnaga ning andmesideühendusega autodega ja isejuhtivate autodega. Projektiga loodetakse leida 6 miljardi euro ulatuses erainvesteeringuid ning projekt peaks lõpule jõudma 2024. aastaks.

4. Konkurentsipoliitika ELi energia- ja keskkonnanäesmärkide toetamisel

Komisjon jätkab tööd Euroopa energialiidu saavutamiseks. Selles liidus saab puhast energiat jaotada vabalt ja turvaliselt. Kindlad energiatarned, mida pakutakse taskukohaste hindadega nii ettevõtetele kui ka tarbijatele ning seda minimaalse keskkonnamõjuga, on Euroopa majanduse jaoks üliolulised.

Riigiabi, mis toetab majanduse keskkonnasäästlikumaks muutmist

Riigiabi eeskirjadel on elektritootmise ja -tarbimise keskkonnasäästlikumate ja energiatõhusamate viiside edendamisel põhiroll. Nimetatud eeskirjad toetavad ka energiavarustuskindluse tagamiseks vajalikke investeeringuid, dekarboniseerides samas Euroopa energiasüsteemi. Riigiabi eeskirjad aitavad ELil saavutada ambitsioonikaid energiatõhususe ja kliimaeesmärke maksumaksja jaoks võimalikult väikese kuluga ja ühtsel turul konkurentsi ülemääraselt moonutamata, samuti Pariisi kokkuleppes antud lubadust vähendada ELis heitkoguseid aastaks 2030 vähemalt 40 %.

2018. aastal oli riigiabi eeskirjade täitmise kontrollimine taastuvenergeetika valdkonnas endiselt väga ulatuslik. Komisjon kiitis heaks 21 kava, mis olid mõeldud taastuvate energiaallikate ja energiatõhusate elektrijaamade toetuseks. Selle tulemusel on nüüd peaaegu kõik liikmesriigid saanud heakskiidu riigiabi kasutamiseks oma taastuvate energiaallikate puhul ning soojus- ja elektrienergia koostootmise valdkonnas. Näiteks Flandrias said tõhusa

⁴⁹ Juhtum SA.46705, Üleeuroopalise tähtsusega projektid mikroelektroonika valdkonnas – Prantsusmaa, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46705.

⁵⁰ Juhtum SA.46578, Üleeuroopalise tähtsusega projektid mikroelektroonika valdkonnas – Saksamaa, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46578.

⁵¹ Juhtum SA.46595, Üleeuroopalise tähtsusega projektid mikroelektroonika valdkonnas – Itaalia, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46595.

⁵² Juhtum SA.46590, Üleeuroopalise tähtsusega projektid mikroelektroonika valdkonnas – Ühendkuningriik, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46590.

⁵³ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6862_en.htm.

koostootmise rajatised oma energiasäästmise eest sertifikaadid ning võivad neid sertifikaate turul müüa, et saada tavapärase elektrienergia turuhinna kõrval lisatulu⁵⁴.

Taastuvenergia valdkonnas 2018. aastal riigiabile antud heakskiit põhines 2014. aasta keskkonnakaitset ja energiat käsitlevatel riigiabi suunistel. Nimetatud suunised on võimaldanud üha enamal arvul liikmesriikidel toetada säästvat energiat tehnoloogianeutraalsete võistupakkumiste kaudu ning integreerida taastuvenergiaallikad elektrienergia turule. Selle tulemusel on elektrisüsteemis tarbijatele kaasnevad kulud tervikuna kahanenud. Näiteks võib tuua olukorra, kus esimese 2018. aastal heaks kiidetud tehnoloogianeutraalse hankemenetlusega Taanis kaasnesid rekordiliselt madalad hinnad ning toetust said nii päikeseenergiaprojektid kui ka maismaa tuuleparkide projektid.

Lisaks kiitis komisjon 26. veebruaril 2018. aastal heaks⁵⁵ 70 miljoni euro suuruse riikliku toetuskava Saksamaal elektribusside ja nende laadimisinfrastruktuuri valdkonnas kuni 2021. aasta lõpuni. Toetuse saamiseks peavad avaliku transporditeenuse pakkujad tagama, et nende elektribussid ja pistikühendusega hübriidbussid töötavad taastuvatest energiaallikatest pärit elektriga. 14. novembril 2018. aastal kiitis komisjon heaks⁵⁶ 107 miljoni euro suuruse riikliku toetuse Saksamaal keskkonnasäästlikumate busside kasutuselevõtuks. Projekti raames moderniseeriti avalikuks reisijateveoks kasutatavad diislbussid umbes 90 omavalitsusüksuses, kus lämmastikoksiidide heite normid 2016. või 2017. aastal ületati. Mõlemad meetmed on kooskõlas ELi keskkonnavalaste eesmärkidega, samuti Euroopa vähese heitega liikuvuse strateegia ning asjaoluga, et EL toetab üleminekut heiteta sõidukitele linnades ja selliste sõidukite turu loomist.

Elektrituru reguleerimine ning samas ELi energia- ja kliimaeesmärkide täitmine

Reservvõimsuse mehhanismide eesmärk on tagada elektrienergia varustamise kindlus. Tavaliselt pakutakse reservvõimsuse mehhanismidega sellise võimsuse pakkujatele lisaks turul elektrienergia müügist saadavale tulule lisatasu vastutasuks olemasoleva võimsuse säilitamise eest või sellisesse uude võimsusesse investeerimise eest, mis on vajalik elektrienergia varustamise kindluse tagamiseks. Samas ei saa võimsuse tagamise mehhanismidega asendada elektrienergiaturu reforme riiklikul ega Euroopa tasandil. Liikmesriigid peavad paralleelselt rakendama ture reforme, et käsitleda turutõrkeid või regulatiivseid tõrkeid, mis vähendavad energiatootjate soovi investeerida energiavõimsusesse kooskõlas liidu dekarboniseerimise eesmärkidega.

Võimsuse tagamise sektoriuuringu 2016. aasta aruandes⁵⁷ jõudis komisjon järeldusele, et võimsuse tagamise mehhanismid võivad mõjutada tootmise struktuuri ja eelkõige dekarboniseerimisele suunatud poliitikavahendeid. Selleks et edendada fossiilsetel kütustel mittepõhinevat võimsust, esitas komisjon soovitus, mille kohaselt võimsuse tagamise mehhanismide abikõlblikkuse või neile abi eraldamise kriteeriumid peaksid võimaldama taastuvenergia tootjatel ja nõudluse poole operaatoritel konkureerida kõrvuti muude võimsuste pakkujatega. Vastasel juhul võivad võimsuse tagamise mehhanismid ohustada dekarboniseerimisega seotud eesmärkide täitmist, tõstes energiavarustuskindluse hinda.

⁵⁴ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-821_en.htm.

⁵⁵ Juhtum SA.48190, Linna ühistranspordis kasutatavate elektribusside soetamise toetuskava, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

⁵⁶ Juhtum SA.51450, Kohalikus ühistranspordis kasutatavate diislbusside moderniseerimise kava, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51450.

⁵⁷ Vt http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/capacity_mechanisms_final_report_en.pdf.

18. detsembril 2018 saavutati poliitiline kokkulepe paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“⁵⁸ osas. Pakett kujutab endast olulist sammu Euroopa energiasüsteemi dekarboniseerimise poole. Tulevased võimsuse tagamise mehhanismid sisaldavad uusi piirmäärasid seoses fossiilkütustest pärineva CO₂-heitega. Lisaks nähakse paketiiga ette uus turu ülesehitus, et luua õigeid stiimuleid investeringuteks ja võimaldada taastuvenergiaallikate täiendavat arendamist elektrienergiasektoris.

Riigiabi meetmetega soovitakse jätkuvalt tagada energiavarustuskindlus Euroopa kodanikele ja ettevõtetele

7. veebruaril 2018⁵⁹ kiitis komisjon heaks kuus elektrienergia võimsuse tagamise mehhanismi, et tagada energiavarustuskindlus Belgias,⁶⁰ Prantsusmaal,⁶¹ Saksamaal,⁶² Kreekas,⁶³ Itaalias⁶⁴ ja Poolas⁶⁵. Veel üks võimsuse tagamise mehhanism kiideti heaks Kreeka jaoks 30. juulil 2018⁶⁶. Tuginedes otsuste tegemisel 2014. aasta keskkonnakaitset ja energiat käsitlevatele riigiabi suunistele, leidis komisjon, et meetmed aitavad tagada energiavarustuskindluse, ilma et sellega kaasneksid kõrgemad elektrihinnad tarbijate jaoks või takistataks ELis piiriülest elektrivoogu, ning et meetmed on seega kooskõlas ELi riigiabi eeskirjadega.

Seitse heakskiidetud võimsuse tagamise mehhanismi hõlmavad enam kui poolt ELi elanikkonnast. Nimetatud mehhanismide hulgas on eri liiki mehhanisme, mis on suunatud iga liikmesriigi konkreetsetele vajadustele. Seitse otsust toetavad komisjoni energialiidu strateegiat, et pakkuda Euroopas kindlat ja konkurentsivõimelist energiat.

ELi heitkogustega kauplemise süsteemi kaudu on riigiabi eeskirjadel ka põhiroll kliimaeesmärkide saavutamisel: nimelt langetatakse süsteemi abil ELi CO₂-turu kaudseid kulusid kõige suurema energiakasutusega tööstusharude jaoks. Heitkogustega kauplemise süsteemi peamine põhimõte seisneb selles, et saastaja peab maksma oma CO₂-heite eest. Kuid väljaspool ELi kõik riigid seda põhimõtet ei kohalda. Kui ettevõtjad peaksid CO₂-ga seotud kulude tõttu osa oma tootmisest viima EList välja, siis üleilmsed CO₂ heitkogused suureneksid. Kuna elektritootjatele ei eraldata tasuta saastekvoote, peavad nad neid ostma ning see omakorda tõstab elektri hinda tarbijate jaoks. Sellepärast võivad liikmesriigid osaliselt hüvitada suurema energiakasutusega tarbijate jaoks heitkogustega kauplemise süsteemist tulenevad kaudsed kulud.

2012. aastal võttis komisjon vastu suunised, mis sisaldavad tingimusi, mille alusel võivad liikmesriigid anda sellist endast riigiabi kujutavat osalist hüvitist kauplemisperioodil 2012–2020. Nõukogu ja parlament võtsid 14. märtsil 2018. aastal vastu heitkogustega kauplemist käsitleva direktiivi läbivaadatud versiooni aastateks 2021–2030. Selles rõhutatakse, et

⁵⁸ Vt <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans>.

⁵⁹ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_fr.htm.

⁶⁰ Juhtum SA.48648, *Belgia strateegiline reserv*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48648.

⁶¹ Juhtum SA.48490, *Konkreetne tarbimiskajal põhinev hankemenetlus Prantsusmaal*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48490.

⁶² Juhtum SA.45852, *Saksamaa reservvõimsus*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45852.

⁶³ Juhtum SA.48780, *Kreeka katkestatava võimsuse kava pikendamine*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48780.

⁶⁴ Juhtum SA.42011, *Itaalia võimsuse tagamise mehhanismid*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_42011.

⁶⁵ Juhtum SA.46100, *Poola kavandatud võimsuse tagamise mehhanism*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46100.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html.

liikmesriigid peaksid püüdma hüvitamisel piirduda 25 %ga oma heitkogustega kauplemise süsteemiga seotud enampakkumiste tulust. Sellepärast alustas komisjon 20. detsembril 2018. aastal heitkogustega kauplemise süsteemiga seotud riigiabi käsitlevate suuniste läbivaatamist.

Avatud ja integreeritud gaasi- ja elektriturgude toetamine

Selleks et saavutada Pariisi kokkuleppes sisalduvad eesmärgid,⁶⁷ peab EL suurendama oma energiaallikate jaotuses näiteks selliste taastuvenergiaallikate osakaalu nagu tuule- ja päikeseenergia, tagades samal ajal konkurentsivõimeliselt hinnastatud gaasi kui varuvõimsuse kättesaadavuse. Tõhus konkurents Euroopa gaasiturudel ei sõltu mitte ainult ELi riigiabi eeskirjade jõustamisest, vaid ka gaasivarustuse mitmekesistamisse investeerimisest ning korralikult suunitletud Euroopa ja riikliku tasandi energeetikaalastest õigusnormidest ja nende nõuetekohasest rakendamisest. Kõik need elemendid on osa Euroopa energialiidust, mis on komisjoni prioriteet.

2018. aastal jätkas komisjon tarbijate kasuks avatud ja konkurentsivõimelise energiaturu arendamise edendamist kooskõlas energialiidu eesmärkidega.

24. mail 2018 võttis komisjon vastu otsuse,⁶⁸ millega kõrvaldati äriühingu Gazprom tekitatud takistused, mis mõjutasid vaba gaasivoogu Kesk- ja Ida-Euroopas, ning millega nähti nimetatud äriühingule ette kohustused edasise tegevuse jaoks.

Äriühinguga Gazprom seotud otsus: vaba gaasivoo võimaldamine konkurentsivõimeliste hindadega

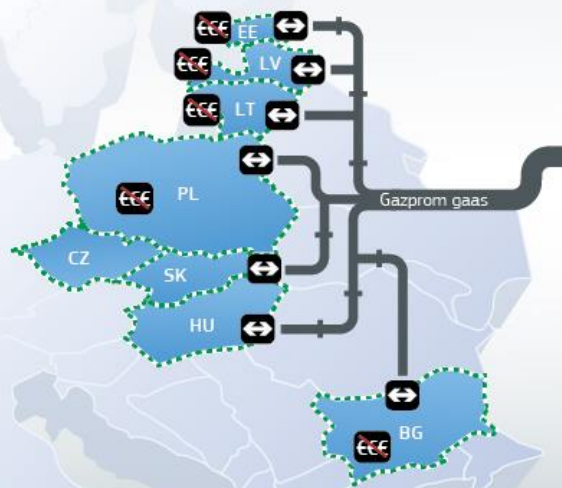
Gazprom on turgu valitsev gaasitarnija mitmes Kesk- ja Ida-Euroopa riigis. 2015. aasta aprillis väljendas komisjon muret, et Gazprom rikub ELi konkurentsieeskirju, kasutades üldist strateegiat, mille kohaselt gaasiturud jagatakse riigipiirist lähtudes kaheksas liikmesriigis: Bulgaarias, Eestis, Leedus, Lätis, Poolas, Slovakkias, Tšehhi Vabariigis ja Ungaris. See strateegia võimaldas äriühingul Gazprom küsida gaasi eest kõrgemat hinda neist liikmesriikidest viies (Bulgaarias, Eestis, Leedus, Lätis ja Poolas).

⁶⁷ Vt https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_et.

⁶⁸ Juhtum AT.39816, *Tootmisetapi gaasitarned Kesk- ja Ida-Euroopas*, komisjoni 24. mai 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816.

GAZPROM peab võimaldama konkurentsivõimelise hinnaga gaasitarnete vaba liikumise

- ■ ■ Piiriülestele gaasitarnetele ei tohi kehtestada piiranguid
- ↔ Taotluse korral peab tarnima gaasi turule/turult, millel puudub ühendus naabruses asuvate ELi liikmesriikidega
- €€€ Taotluse korral peab korrigeerima gaasihinda vastavalt konkurentsipõhistele Lääne-Euroopa võrdlusnäitajatele

Selleks et käsitleda komisjoni väljendatud konkurentsiprobleeme, peab äriühing Gazprom täitma paljusid kohustusi, mille eesmärk on tagada vaba gaasivool konkurentsivõimeliste hindadega kogu Kesk- ja Ida-Euroopas. Need äriühingu Gazprom kohustused kehtivad kaheksa aastat. Nende puhul on arvesse võetud tagasisidet, mis saadi sidusrühmadelt komisjoni poolt 2017. aasta märtsis algatatud turupõhisuse kontrollimisel.

Konkreetsemalt koosnevad äriühingule Gazprom kehtestatud kohustused neljast osast. Esiteks ei kehti äriühingu Gazprom klientidele enam piirang, et nad ei tohi ostetud gaasi piiriüleselt edasi müüa. Teiseks on neil nüüd rohkem paindlikkust selles, kuhu nad soovivad lasta äriühingul Gazprom gaasi tarnida (mõned Kesk- ja Ida-Euroopa osad, nimelt Balti riigid ja Bulgaaria, on ikka veel võrkudevaheliste ühenduste puudumise tõttu teistest liikmesriikidest eraldatud). Kolmandaks saavad kliendid enda käsutusse tõhusa vahendi, mille abil teha kindlaks, et nende gaasi hind peegeldab konkurentsivõimelistel Lääne-Euroopa gaasiturgudel, eelkõige veeldatud gaasi börsil pakutavat hinnataset. Neljandaks ei ole äriühingul Gazprom õigust saada kasu mis tahes eelistest, mis on seotud gaasiinfrastruktuuriga.

See kohustuste kogum on vastus komisjoni väljendatud konkurentsiprobleemidele ning nende kohustuste abil saavutatakse eesmärk, milleks on vaba gaasivoo võimaldamine Kesk- ja Ida-Euroopas konkurentsivõimelise hinnaga. Komisjon otsustas muuta need kohustused (n-õ siduvad kohustused) äriühingu Gazprom suhtes õiguslikult siduvaks, mis tähendab, et kui äriühing ei täida kasvõi ühte neist kohustustest, võib komisjon määrata trahvi kuni 10 % ulatuses äriühingu üleilmsest käibest.

21. juunil 2018 algatas komisjon ametliku uurimise,⁶⁹ et hinnata, kas veeldatud maagaasi eksportiva ettevõtja Qatar Petroleum ja Euroopa importijate vahelised tarnelepingud on takistanud vaba gaasivoolu Euroopa Majanduspiirkonnas ELi konkurentsieeskirju rikkudes. Qatar Petroleum on suurim veeldatud maagaasi eksportija nii maailmas kui ka Euroopas ning tema turuosa moodustab umbes 40 % veeldatud maagaasi ELi koguimpordist ja teatavates liikmesriikides on äriühingu impordi osakaal märkimisväärselt suurem. Komisjon uurib ka seda, kas äriühingu Qatar Petroleum pikaajalised kokkulepped (tavaliselt kestusega 20 või

⁶⁹ Juhtum AT.40416, Veeldatud maagaasi tarne Euroopasse, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40416.

25 aastat) veeldatud maagaasi tarnimiseks EMPsse sisaldavad territoriaalseid piiranguid, millega jagataks ELi gaasi siseturg osadeks.

7. detsembril 2018 võttis komisjon vastu otsuse, millega muudeti õiguslikult siduvaks kohustused, mille pakkus välja Saksamaa võrguoperaator TenneT,⁷⁰ et suurendada märkimisväärselt piiriülest elektrivoogu Taani ja Saksamaa vahel. Äriühing TenneT tagab, et konkreetne tagatud võimsus on pidevalt saadaval, võimaldades sel viisil rohkemale arvule tootjatele juurdepääsu Saksamaa hulgimüügiturule. See on täielikult kooskõlas komisjoni sooviga muuta Euroopa energiaturg konkurentsivõimelisemaks ja integreeritumaks ning hõlbustada liidu üleminekut puhtamatele taastuenergiaallikatele tarbijate hüvanguks.

17. detsembril 2018 määras komisjon 77 miljoni euro suuruse trahvi⁷¹ äriühingule Bulgarian Energy Holding (BEH), äriühingu gaasi tarnivale tütarettevõtjale Bulgargaz ja äriühingu infrastruktuuri pakkuvale tütarettevõtjale Bulgartransgaz (BEH grupp), sest nad takistasid konkurentide juurdepääsu põhilisele gaasiinfrastruktuurile Bulgaarias, rikkudes nii ELi konkurentsieeskirju.

Peale selle jätkab komisjon Rumeenia edastussüsteemi operaatori Transgaz⁷² uurimist seoses võimalike gaasiekspordipiirangutega.

5. Konkurentsi kaitsmine ühtsel turul

Edukad globaalsed äriühingud tekivad sageli orgaanilise kasvu tulemusel konkurentsivõimelistel koduturgudel tänu äriühingute eksperimentidele ja innovatsioonivalmidusele. Kuid mõnel juhul võivad äriühingud otsustada, et ühinemised aitavad neil saavutada suuruse ja tugevuse, mida on vaja tõhusamaks konkureerimiseks nii Euroopas kui ka piiri taga. Nad võivad loota, et ühinemistega on võimalik moodustada üksteist täiendavad portfellid, saavutada mastaabisäästu või hõlbustada sisenemist uutele turgudele või uutesse piirkondadesse. Selline saadav kasu – kui see peaks materialiseeruma – võib tuua kasu ka tarbijatele. ELi ühinemiskontroll võimaldab äriühingutel kasvada teiste äriühingute omandamise kaudu, säilitades samal ajal valiku, kvaliteedi, innovatsiooni ja konkurentsivõimelised hinnad ELi kodanikele ja ettevõtjatele.

Peamised ühinemised agrokeemiasektoris

Seemned ja pestitsiidid on põllumajandustootjatele ja seega ka tarbijatele hädavajalikud. Komisjon tagab selles sektoris tõhusa konkurentsi, et põllumajandustootjatel oleks juurdepääs uuenduslikele toodetele, paremale kvaliteedile ja konkurentsivõimelistele hindadele. Hinnates hiljutisi ühinemisi sellel kontsentreeritud turul äriühingute Dow ja DuPont⁷³ ning Syngenta ja ChemChina⁷⁴ vahel, uuris komisjon nende ühinemiste mõju konkurentsi kõigile tahkudele, sealhulgas põllumajandustootjatele kaasnevatele kuludele ja innovatsioonile. Mõlemad otsused tehti pärast kavandatavate tehingute põhjalikku ülevaatamist.

⁷⁰ Juhtum AT.40461, *Taani/Saksamaa võrkude vaheline ühendus*, komisjoni 7. detsembri 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40461.

⁷¹ Juhtum AT.39849, *BEH gaas*, komisjoni 17. detsembri 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

⁷² Juhtum AT.40335, *Rumeenia gaasiühendused*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40335.

⁷³ Juhtum M.7932, *Dow / DuPont* komisjoni 27. märtsi 2017. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932.

⁷⁴ Juhtum M.7962, *ChemChina / Syngenta*, komisjoni 5. aprilli 2017. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962.

21. märtsil 2018 andis komisjoni ELi ühinemismääruse alusel pärast põhjalikku läbivaatamist tingimusliku heakskiidu äriühingu Bayer kavatsusele osta äriühing Monsanto⁷⁵. Ühinemise tingimuseks oli ulatuslik üle 6 miljardi euro väärtusega vara võõrandamine, millega saab lahendatud poolte tegevuse kattuvus seemnete, pestitsiidide ja digitaalse põllumajanduse valdkonnas.

Äriühingute Bayer ja Monsanto tingimuslik ühinemine: konkurentsi ja innovatsiooni säilitamine agrokeemiaturul

Bayer (Saksamaa) ja Monsanto (Ameerika Ühendriigid) on mõlemad olulised osalejad seemnete ja pestitsiidide turul. Monsanto on maailma suurim seemnetarnija, kelle peamine müügitegevus toimub USAs ja Ladina-Ameerikas (alla 10 % äriühingu toodetest müüakse Euroopas). Bayer on maailmas suuruselt teine pestitsiidide tarnija, kes müüb umbes 30 % oma toodetest Euroopas. Bayer on ka globaalselt tegutssev tähtis seemnetarnija mitme põllumajanduskultuuri puhul.

Komisjon hindas põhjaliku uurimise käigus enam kui 2 000 tooteturgu ja vaatas läbi 2,7 miljonit sisedokumenti. Eelkõige tuvastati turu-uuringu käigus konkurentsiprobleeme pestitsiidide, seemnete ja põllumajanduslike tunnuste ning digitaalse põllumajanduse valdkonnas.

Tuvastatud konkurentsiprobleemide käsitlemiseks nõuti komisjoni 21. märtsi 2018. aasta otsuses seda, et äriühing Bayer müüks sobivale ostjale 6 miljardi euro ulatuses erinevaid, sealhulgas teadus- ja arendustegevusega seotud ettevõtteid ja varasid. Komisjon jõudis järeldusele, et võõrandamispakett võimaldab sobival konkurendil jätkusuutlikult asendada äriühingu Bayer konkrentsiipiirangud asjaomastel turgudel ja jätkata innovatsiooniga kõigi eurooplaste – nii tarbijate kui ka põllumajandustootjate – ja keskkonna heaks.

30. aprillil 2018 kiitis komisjon ELi ühinemismääruse alusel äriühingute Bayer ja Monsanto ühinemisega seotud võõrandamiskohustuste raames tingimuslikult heaks äriühingu Bayer osakonna Crop Science omandamise äriühingu BASF poolt⁷⁶.

Tagades, et neil kontsentreeritud turgudel aktiivselt konkureerivate globaalsete osaliste arv jääb samaks, on komisjoni otsusega juhtumi Bayer/Monsanto puhul tagatud, et jätkub tõhus konkrents seemnete ja põllumajanduslike tunnuste, pestitsiidide ja digitaalse põllumajanduse turgudel ning et põllumajandustootjatel on neil turgudel sama suur seemnete ja pestitsiidide tarnijate valik kui varem.

Tehingu tulemusel moodustus suurim üleilmne integreeritud seemnete ja pestitsiidide ettevõte.

Arvestades Bayeri ja Monsanto tegevuse üleilmset haaret, tegi komisjon selle juhtumi puhul tihedat koostööd mitme konkrentsiasutusega, eelkõige Ameerika Ühendriikide justiitsministeeriumiga ning Austraalia, Brasiilia, India, Hiina, Kanada ja Lõuna-Aafrika konkrentsiasutustega.

Seemnete ja pestitsiidide teema puhul on ka muud olulised küsimused, mis ei piirdu vaid konkrentsipoliitikaga, sealhulgas tarbijakaitse, toiduohutus ning keskkonna ja kliima seisukohast rangeimate standardite tagamine. Neis küsimustes olemasolevad riiklikud ja Euroopa regulatiivsed standardid jäävad pärast neid ühinemisi sama rangeteks kui varem ning neid kohaldatakse jätkuvalt.

⁷⁵ Juhtum M.8084, *Bayer / Monsanto*, komisjoni 21. märtsi 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8084.

⁷⁶ Juhtum M.8851, *BASF/Bayer äritegevuse võõrandamine*, komisjoni 30. aprilli 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8851.

Tõhusa konkurentsi säilitamine Euroopa teraseturul

Teras on oluline sisendmaterjal paljude Euroopa tööstusharude ja toodete jaoks ning Euroopa terasesektoris töötab umbes 360 000 inimest enam kui 500 tootmiskohas 23 liikmesriigis.

7. mail 2018 kiitis komisjon pärast põhjalikku läbivaatamist heaks äriühingu Ilva omandamise äriühingu ArcelorMittal poolt,⁷⁷ kusjuures viimati nimetatud äriühing on suurim süsiniklehtterase tootja Euroopas ja kogu maailmas. Komisjoni otsusega käib kaasas tingimus, et tarbijate ja ettevõtjate heaolu tagamiseks ja tõhusa konkurentsi säilitamiseks Euroopa teraseturul tuleb võõrandada palju vara.

Komisjoni tingimuslik heakskiit äriühingu Ilva omandamisele äriühingu ArcelorMittal poolt

Äriühing ArcelorMittal, kelle peakontor asub Luksemburgis, kontrollib ulatuslikku tootmisvõrgustikku kogu Euroopa Majanduspiirkonnas, samal ajal kui äriühingul Ilva on suured tootmisvarad Itaalias, sealhulgas terasetehas Tarantos, mis kujutab endast Euroopa suurimat ühes asukohas paiknevat süsiniklehtterase tehist. Äriühingu ArcelorMittal poolt äriühingu Ilva omandamise tulemusel moodustub kahtlemata Euroopa suurim terasetootja.

Põhjaliku uurimise käigus vaatas komisjon läbi üle 800 000 sisedokumendi ja võttis arvesse tagasisidet enam kui 200 kliendilt, kes tegutsevad väga erinevates sektorites, näiteks ehitus-, autotootmis-, kodumasinade ja torude sektoris. Need kliendid vajavad konkurentsivõimelisi terasehindu, et konkureerida imporditud toodetega ühtsel turul ja üleilmsetel turgudel.

Selleks et lahendada komisjoni tõstatatud konkurentsiprobleemid seoses kuumvaltsitud, külmaaltsitud ja tsingitud süsiniklehtterasega, tegi äriühing ArcelorMittal ettepaneku müüa kogu Euroopas mitu terasetehast ühele või mitmele ostjale, kes äriühinguga ArcelorMittal püsivalt konkureerivad.

Komisjon jõudis järeldusele, et kavandatud tehinguga – võetud kohustuste kaudu muudetud kujul – tagatakse, et Euroopa teraseturgudel säilib konkurents ja sellega ei kaasne kõrgemad hinnad ning seda kõike Euroopa töötleva tööstuse ja tarbijate huvides. Otsus on tingimuslik ja oleneb kohustuste täielikust täitmisest.

Seega toimub ühinemiskontroll käsikäes ELi otsustava tegutsemisega, mille eesmärk on kaitsta ELi terasetööstust kolmandatest riikidest tulenevate ebalausate kaubandushäirete eest. Komisjon võtab arvesse Euroopa terasetööstuse väljendatud muret, aga ka paljude terasest kui sisendist sõltuvate Euroopa ettevõtjate seisukohti. Praegu kehtivad terase- ja rauatoodete impordi suhtes muu hulgas Hiinast, Venemaalt, Indiast ja mitmest teisest riigist erinevad kaubanduse kaitsemeetmed. Lisaks on pooleli mitu terasetoodetega seotud kaubanduse kaitsemeetmeid käsitlevat uurimist. Samuti osaleb komisjon terasetööstuse liigse tootmisvõimsuse ülemaailmse foorumi töös eesmärgiga võidelda terasesektoris valitseva üleilmse liigse tootmisvõimsuse algpõhjustega, et välja töötada konkreetsed poliitikalahendused.

Äriühingu Ilva varade müük äriühingule ArcelorMittal peaks samuti aitama kiirendada kiireloomulisi keskkonnavaladeid koristustöid Taranto piirkonnas. See oluline saastest puhastamine peaks jätkuma viivitamata,⁷⁸ et kaitsta naabruses olevat elanikkonda ja keskkonda, nagu lepiti kokku aastatel 2016–2017 Itaalia ametiasutustega.

⁷⁷ Juhtum M.8444, *ArcelorMittal/Ilva*, komisjoni 7. mai 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8444.

⁷⁸ Alates 2013. aastast on komisjon läbi viinud rikkumismenetlusi Itaalia vastu, sest riik ei ole suutnud tagada, et äriühing Ilva järgiks keskkonnastandardeid käsitlevaid ELi õigusakte.

Riigiabi eeskirjade kohase eraldiseisva uurimise raames jõudis komisjon 21. detsembril 2017. aastal järeldusele,⁷⁹ et kaks Itaalia poolt 2015. aastal äriühingu Ilva toetuseks antud laenu kujutasid endast ebaseaduslikku ja siseturuga kokkusobimatud riigiabi. Komisjon nõudis, et Itaalia nõuaks äriühingult Ilva tagasi põhjendamatult saadud tulu umbes 84 miljonit euro ulatuses.

Komisjoni korraldatud põhjalik uurimine seoses äriühingu Alstom kavandatud omandamisega äriühingu Siemens poolt

Rongid ja neid juhtivad signaalseadmed on Euroopa transpordi jaoks äärmiselt olulised. 13. juulil 2018 algatas komisjon põhjaliku uurimise,⁸⁰ et ELi ühinemismääruse alusel hinnata kavandatavat äriühingu Alstom omandamist äriühingu Siemens poolt.

Äriühingud Siemens (Saksamaa) ja Alstom (Prantsusmaa) on raudteetranspordi valdkonnas üleilmsed liidrid ning kavandatud tehinguga ühendataks kaks suurimat veeremite ja signaallahenduste tarnijat EMPs ning seda mitte ainult ühendatud tegevuse suuruse, vaid ka nende geograafilise ulatuse mõttes.

Komisjoni väljendatud probleemid olid seotud konkurentsi vähenemise võimalusega turgudel, kus ühinenud üksused tegutsevad, eelkõige eri liiki rongide (veeremite) ja signaliseerimissüsteemide tarnimisel raudteeoperaatoritele. Sellega võivad kaasneda kõrgemad hinnad, väheneda tarnijate ja uuenduslike toodete valik ning see kahjustaks rongioperaatoreid, infrastruktuuri haldajaid ja lõppkokkuvõttes miljoneid eurooplasi, kes kasutavad raudteetransporti iga päev kas töö või vaba aja veetmise eesmärgil. Komisjon leidis, et tõenäosus, nagu võiks EMP veeremite või signaallahenduste turgudele tulla uusi osalisi, sealhulgas eelkõige potentsiaalseid Hiina tarnijaid, on lähitulevikus ebatõenäoline.

Komisjon uuris põhjalikult tehingu mõju, et teha kindlaks, kas tema väljendatud konkurentsiprobleemid leiavad kinnitust. Komisjon leidis, et ühinemine oleks kahjustanud konkurentsi raudtee signaliseerimissüsteemide ja kiirrongide turul. Pooled ei pakkunud nende probleemide kõrvaldamiseks välja parandusmeetmeid. 6. veebruaril 2019 keelas komisjon ELi ühinemismääruse alusel äriühingul Siemens äriühingu Alstom kavandatud omandamist⁸¹.

Konkurentsivõimelise transpordituru edendamine

Konkurentsivõimeline ja tõhus transpordisektor on äärmiselt oluline korralikult toimiva ühtse turu, jätkusuutliku majanduskasvu strateegia ja üleilmsetele turgudele integreeritud avatud majanduse jaoks.

2018. aastal jätkus lennuliikluses hoogne kasv, mis oli osaliselt tingitud lennuettevõtjate ja lennujaamade vahelisest tihedast konkurentsist saadavast kasust. Tõhusa konkurentsi säilitamine selles sektoris oli jätkuvalt prioriteet. Lennujaamadega seoses võttis komisjon vastu otsuse, milles leiti, et Ateena rahvusvahelise lennujaama Eleftherios Venizelos kontsessioonilepingu pikendamine 20 aastaks ei kujuta endast riigiabi⁸². See otsus võeti vastu alles siis, kui esialgset kontsessioonitasu 484 miljonit eurot, mis põhines finants- ja ettevõtlusnäitajatel, mis ei olnud kooskõlas turutingimustega, suurendati 1,115 miljoni euroni.

⁷⁹ Juhtum SA.38613, *Abi äriühingule Ilva*, komisjoni 21. detsembri 2017. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38613.

⁸⁰ Juhtum M.8677, *Siemens/Alstom*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

⁸¹ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-881_en.htm.

⁸² Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6785_en.htm.

Seda tõstetud hinda silmas pidades leidis komisjon, et pikendatud kontsessioonileping ei hõlma riigiabi, sest äriühing Athens International Airport S.A. maksab piisava turuhinna selle eest, et jätkata Ateena rahvusvahelise lennujaama Eleftherios Venizelos käitamist.

2018. aasta novembris algatas komisjon ELi toimimise lepingu artikli 101 kohase menetluse äriühingute Amadeus⁸³ ja Sabre⁸⁴ vastu, kelle puhul on tegemist maailma juhtivate tarnijatega arvutipõhiste ettetellimissüsteemide valdkonnas. Uurimise käigus keskendutakse võimalikele konkurentsipiirangutele lennupiletite levitamise teenuste turul. Komisjon on mures, et sellised piirangud võivad takistada innovatsiooni ja kasvatada piletilevikulusid, suurendades lõppkokkuvõttes piletihinda reisijate jaoks.

Lennujaamade sektoriga seoses võimaldasid äriühingu Air Berlin pankrotiga seotud komisjoni ühinemisotsused õigel ajal omandada nimetatud äriühingu vara tugevatel konkurentidel. See mitte ainult ei aita säilitada, vaid ka parandab konkurentsi Saksamaa ja Austria lennujaamades ning sellest saavad kasu paljud Euroopa reisijad, kes lendavad neist lennujaamadest välja või saabuvad neisse lennujaamadesse⁸⁵. Selleks et toime tulla põhjendamatute konkurentsimoonutustega, mis on tekkinud riigiabi andmisega majandusraskustes lennujaamadele, algatas komisjon ka ametliku uurimismenetluse seoses 900 miljoni euro suuruse üleminekulaenuga, mille Itaalia riik andis äriühingule Alitalia 2017. aasta jooksul⁸⁶.

6. Finantssektori muutmine vastupanuvõimelisemaks pangandusliidu kontekstis

Finantssektori üldise stabiliseerimise ja pangandusliitu käsitleva õigusraamistiku järkjärgulise rakendamise tulemuseks on vähem sekkumisi riigieelarvest ja seega uute riigiabijuhtumite arvu vähenemine selles sektoris. Peale selle õnnestus komisjonil lõpetada veel kümne panga jälgimine seoses varasematest riigiabi käsitlevatest otsustest tulenevate kohustustega ning mitu pikale veninud varasemast ajast pärit juhtumit.

Saksamaal kiitis komisjon 2018. aastal heaks äriühingu HSH Nordbank abivaba erastamise pärast avatud ja võistlevat menetlust, mille tulemusel müüdi pank positiivse hinnaga ja kaasnes restruktureerimine eesmärgiga taastada panga pikaajaline elujõulisus⁸⁷. Sloveeni riik müüs oma 65 % osaluse äriühingus NLB Group kooskõlas läbivaadatud kohustustekogumiga, mille komisjon oli 2018. aastal heaks kiitnud⁸⁸. See müük oli ülioluline element äriühingut NLB käsitlevas 2013. aasta riigiabiotsuses sisalduvas komisjoni hinnangus äriühingu elujõulisuse kohta. Komisjon jälgib jätkuvalt, kuidas Sloveenia täidab ülejäänud kohustusi.

ELi pangandussektori suurenevast vastupanuvõimest olenemata seisab finantssektor ikka veel silmitsi mõne varasemast, pangandusliitu käsitleva raamistiku vastuvõtmisele eelnenud ajast pärit probleemiga, eelkõige viivislaenude ikka veel kõrge tasemega mõnes liikmesriigis. Komisjoni riigiabikontroll finantssektoris on nende küsimuste lahendamisel jätkuvalt kesksel kohal.

⁸³ Juhtum AT.40617, *Lennupiletite levitamine (Amadeus)*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40617.

⁸⁴ Juhtum AT.40618: *Lennupiletite levitamine (Sabre)*, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40618.

⁸⁵ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5244_en.htm, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm, ja http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4494_en.htm.

⁸⁶ Vt http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3501_en.htm.

⁸⁷ Juhtum SA.52288, *Saksamaa*, komisjoni 26. novembri 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_52288.

⁸⁸ Juhtum SA.33229, *Sloveenia*, komisjoni 10. augusti 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33229.

2018. aastal kiitis komisjon heaks likvideerimisabi Küprose suuruselt teise panga, äriühingu Cyprus Cooperative Bank müügiks ning allesjäänud üksuse tegevuse lõpetamiseks⁸⁹. See võimaldas nõuetekohaselt lõpetada tegevuse varem juba kahel korral riigiabi saanud pangal ning kõrvaldada peaaegu 30 % Küprose viivislaenudest riigi pangandussüsteemist. Samuti andis komisjon Küprosele heakskiidu ESTIA kavale, et toetada tavaleibkondi ja mikroettevõtjaid, kellel on tekkinud probleeme hüpoteeklaenude tagasimaksmisel ja keda ähvardab nende peamisest elu- või asukohast ilmajäämine⁹⁰.

Itaalias oli valitsus võimaldanud tagatisskeemi, et hõlbustada viivislaenude väärtpaperistamist. See skeem kiideti algselt heaks 2016. aasta veebruaris ja seda pikendati hiljem kuni 2019. aasta märtsi alguseni⁹¹. Nimetatud skeemi kohaselt on Itaalia pangad jätkuvalt suutlikud finantseerima valitud viivislaenude kõrvaldamist, kasutades riigi garantiid turutingimustel. Skeem on andnud olulise panuse viivislaenude kõrvaldamiseks Itaalia pangandussüsteemist: 17 skeemist toetatud viivislaenu kõrvaldamist alates skeemi jõustumisest kuni 2018. aasta novembri keskpaigani moodustas umbes 60 % kõigist halbade laenude netovähendamistest Itaalias nimetatud ajavahemiku jooksul (ligikaudu 51 miljardit eurot viivislaenude brutomahuna).

7. Võrdsete tingimuste tagamine maksustamise valdkonnas

Et ELi ühtset turgu usaldataks, on vaja luua ettevõtjatele konkureerimiseks võrdsed tingimused ka maksustamise valdkonnas. Näiteks ei saa liikmesriigid teha hargmaiste ettevõtjate kontsernidele maksusoodustusi, mis ei ole kättesaadavad teistele äriühingutele (tihti kohalikud ettevõtjad), kuna see moonutaks tugevalt konkurentsi.

Komisjon jätkab võitlust valikuliste maksusoodustuste vastu

20. juunil 2018 jõudis komisjon järeldusele, et see, kuidas Luksemburg käsitas maksustamisel gaasi- ja elektritarnijast äriühingut Engie,⁹² oli ebaseaduslik ELi riigiabi menetluste seisukohast ja vastuolus ELi riigiabi eeskirjadega. Selle tulemusel pidi Luksemburg äriühingult Engie sisse nõudma üle 120 miljoni euro.

Valikuliste maksusoodustuste lõpetamine: otsus seoses äriühinguga Engie

Pärast 2016. aasta septembris algatatud põhjalikku uurimist jõudis komisjon järeldusele, et Luksemburgi tehtud kahe maksuotsuste kogumiga on kunstlikult vähendatud äriühingu Engie maksukoormust Luksemburgis umbes kümne aasta jooksul, ilma et selleks oleks mis tahes kehtivat põhjendust.

Aastatel 2008 ja 2010 võttis äriühing Engie kasutusele kaks keerulist kontsernisisest finantsstruktuuri kahe Engie kontserni kuuluva ja Luksemburgis asuva äriühingu, nimelt Engie LNG Supply ja Engie Treasury Management puhul. Need skeemid hõlmasid kolmnurktehinguid äriühingute Engie LNG

⁸⁹ Juhtum SA.35334, *Küpros*, komisjoni 19. juuni 2018. aasta ja 28. augusti 2018. aasta otsused, kättesaadavad aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35334http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35334.

⁹⁰ Juhtum SA.49554, *Küpros*, komisjoni 3. detsembri 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/276985/276985_2032224_96_2.pdf.

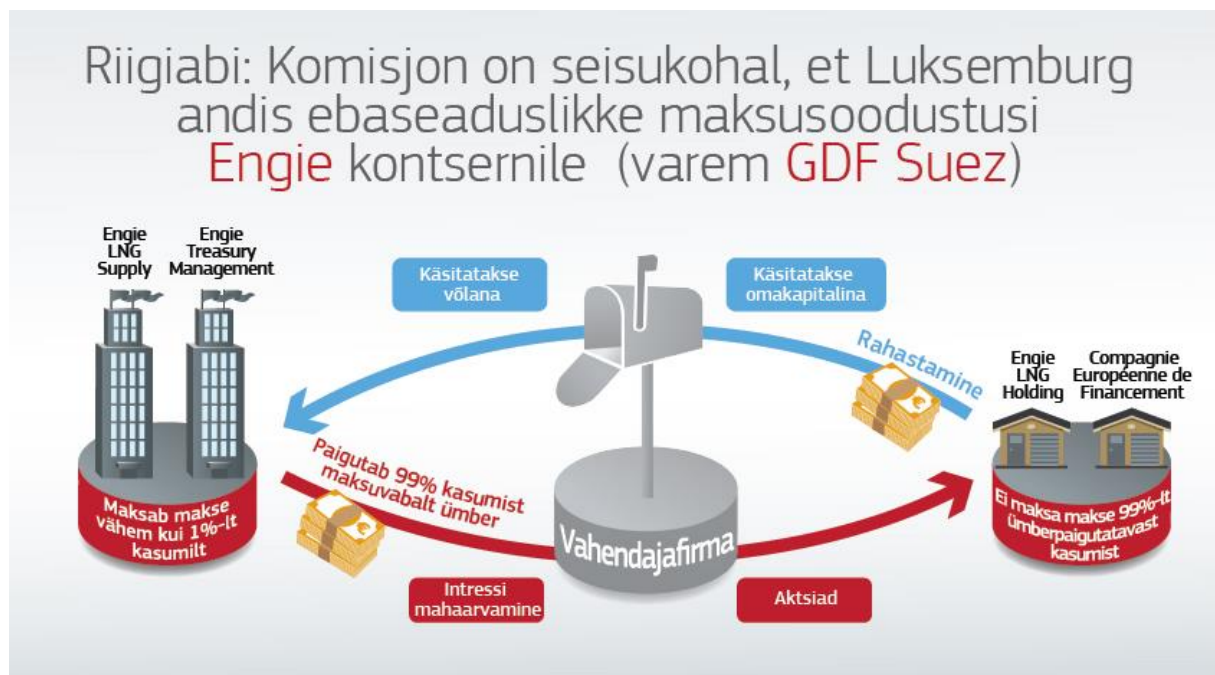
⁹¹ Juhtum SA.51026(2018/N), *Itaalia*, komisjoni 31. augusti 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51026http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51026.

⁹² Juhtum SA.44888, *Abi äriühingule Engie*, komisjoni 20. juuni 2018. aasta otsus, kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44888.

Supply ja Engie Treasury Management ning kahe teise Engie kontserni kuuluva Luksemburgis asuva äriühingu vahel.

Komisjoni uurimisest nähtus, et Luksemburgi tehtud maksuotsustega kiideti heaks see, et sama tehingut käsitati mittejärjepidevalt nii võla kui ka varana ning see ei peegeldanud tegelikku majandusolukorda, sest sellega vähendati kunstlikult äriühingu maksukoormust. Selle tulemusel maksis äriühing Engie teatavalt kasumilt Luksemburgis umbes kümne aasta jooksul tegelikult äriühingu tulumaksu suurusjärgus 0,3 %.

Selle põhjal tegi komisjon järelduse, et maksuotsustega anti äriühingule Engie valikuline majanduseelis. Konkreetsemalt võimaldasid maksuotsused äriühingul Engie vältida mis tahes maksu tasumist 99 % kasumilt, mille teenisid Luksemburgis äriühingud Engie LNG Supply ja Engie Treasury Management. Luksemburg pidi äriühingult Engie sisse nõudma üle 120 miljoni euro tasumata maksu.

Komisjon oli rahul Luksemburgi valitsuse võetud õigusmeetmetega, millega kavatseti muuta oma maksuseadustikku ja viia asjaomased sätted kooskõlla OECD maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise projektiga⁹³. Need meetmed sisaldavad ka äriühingu tulumaksu seaduse muudatust eesmärgiga vältida sellise kasumi maksustamata jätmist, mis tuleneb laenude ümberarvestamisest osadeks või aktsiateks. Muudatus ei käsitle siiski selliseid kolmnurktehinguid, mida rakendas äriühing Engie.

ELi riigiabi eeskirjad ei luba liikmesriikidel anda ebaõiglasid maksusoodustusi vaid valitud ettevõtjatele. Liikmesriigid ei tohi diskrimineerida samas õiguslikus ja faktilises olukorras olevaid ettevõtjaid samade siseriiklike õigusnormide eesmärgi silmas pidades. Selline diskrimineerimine moonutab konkurentsi ja on riigiabi eeskirjade kohaselt ebaseaduslik. Lisaks tuleb riigiabi eeskirjade kohaselt abi tõttu tekkinud konkrentsimoonutuste kõrvaldamiseks ebaseaduslik ja siseturuga kokkusobimatu riigiabi sisse nõuda. Riigiabi eeskirjadest ei tulene mingeid trahve ja sissenõudmisega ei karistata asjaomast ettevõtjat, vaid sellega lihtsalt taastatakse teiste ettevõtjatega võrdne kohtlemine.

⁹³ Vt <http://www.oecd.org/tax/beps/>.

19. septembril 2018 leidis komisjon, et äriühingu McDonald's teatava kasumi mittemaksustamisega Luksemburgis⁹⁴ ei kaasnenu ebaseaduslikku riigiabi. Sellise kohtlemisega, mis oli kooskõlas siseriiklike maksunormidega ning Luksemburgi ja Ameerika Ühendriikide vahelise topeitmaksustamise vältimise lepinguga, ei pakutud valikulist eelist äriühingu McDonald's kasuks, vaid see käitumine tulenes Luksemburgi ja USA maksunormide vahelistest erinevustest. Sellepärast jõudis komisjon järeldusele, et Luksemburg ei rikkunud ELi riigiabi eeskirju.

Tehes muudatusi, mida on nimetatud eespool ja mida kavatsetakse teha maksuseadustikus, et viia maksunormid kooskõlla OECD maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise projektiga, tugevdas Luksemburg ka maksuseadustikus sisalduvaid kriteeriume, mille alusel määratleda püsiv tegevuskoht. Uute, 1. jaanuaril 2019. aastal jõustunud sätete kohaselt võib Luksemburg teatavatel tingimustel nõuda ettevõtjalt, kes väidavad, et nende maksustamiskoht asub välismaal, et nad esitaksid kinnituse selle kohta, et neid tõepoolest maksustatakse teises riigis.

Lisaks leidis komisjon 19. detsembril 2018. aastal, et Gibraltar⁹⁵ võimaldas ebaseaduslikke maksusoodustusi hargmaistele ettevõtjatele äriühingu tulumaksust vabastamise korra kaudu seoses intresside ja litsentsitasudega ajavahemikul 2011–2013 ning samuti viie individuaalse maksuotsuse kaudu, millega anti valikulised maksusoodustused seoses teatava tuluga, mille olid teeninud Madalmaade usaldusühingud. Abisaajad peavad tagastama Gibraltarile tasumata makse umbes 100 miljoni euro ulatuses.

Komisjoni uurimise jooksul muutis Gibraltar oma maksueeskirju, et parandada maksuotsuste tegemise menetlust, tugevdada oma siirdehinnastamise eeskirju, täiustada maksumaksjate kohustusi (nt aastaaruannete täitmine, asjakohase teabe esitamine otsuse saamise taotlusi täites) ja suurendada läbipaistvust selles osas, kuidas Gibraltar rakendab oma territoriaalset maksustamissüsteemi. Komisjon oli rahul nende parandatud eeskirjadega, mis jõustusid 2018. aasta oktoobris.

Komisjon jätkab oma uurimisi, mis käsitlevad Madalmaade maksuotsuseid seoses äriühinguga Inter IKEA⁹⁶ ja hargmaiste ettevõtjate maksustamise kava Ühendkuningriigis⁹⁷.

Liikmesriikide individuaalsete maksuotsuste uurimine komisjoni poolt tõestab oma tõhusust

Iseenesest ei ole maksuotsused ELi riigiabi eeskirjade kohaselt probleem, kui nendega lihtsalt kinnitatakse, et sama kontserni ettevõtjate vaheline maksustamissüsteem on kooskõlas asjaomaste maksunormidega. Kuid maksuotsused, millega antakse valikuline maksueelis konkreetsetele ettevõtjatele, võib moonutada konkurentsi ELi ühtsel turul, mis on vastuolus ELi riigiabi eeskirjadega.

⁹⁴ Juhtum SA.38945, Väidetav abi äriühingule McDonald's (Luksemburg), komisjoni 19. septembri 2018. aasta otsus, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38945.

⁹⁵ Juhtum SA.34914, Ühendkuningriik – Gibraltaril äriühingu tulumaksu kord (ITA 2010), komisjoni 19. detsembri 2018. aasta otsus, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_34914.

⁹⁶ Juhtum SA.46470, Võimalik abi äriühingule IKEA – Madalmaad, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46470.

⁹⁷ Juhtum SA.44896, Võimalik abikava seoses välismaiste kontrollitavate äriühingute kontsernisisese rahastamise erandiga Ühendkuningriigis, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

Liikmesriigid on saavutanud märkimisväärset edu nende komisjoni otsuste rakendamisel, millega nõutakse tasumata maksude sissenõudmist ja mille komisjon on võtnud vastu eelmisel aastal, ning see takistab reaalselt ettevõtjatel jätkata kasusaamist ebaseaduslikest eelistest. 2018. aasta mais viis Luksemburg lõpule enam kui 260 miljoni euro sissenõudmise äriühingult Amazon ning sellele summale lisaks nõuti sisse ka 21 miljonit eurot intressidena. 2018. aasta oktoobris viis Luksemburg lõpule ka enam kui 120 miljoni euro sissenõudmise äriühingult Engie ning sellele summale lisaks nõuti sisse ka 1 miljon eurot intressidena. Samal kuul nõudis Iirimaa äriühingult Apple sisse kogu ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abi, s.t 13,1 miljardit eurot pluss 1,2 miljardit eurot intressidena. Kõigi nende juhtumite puhul asub raha tinghoiukontol seniks, kuni Euroopa Liidu kohtud teevad otsuse seoses kaebusega, mis esitati komisjoni otsuse kohta.

8. Üleilmse konkurentsikultuuri edendamine

Kuna maailmaturud lõimuvad jätkuvalt ning üha enam ettevõtjaid on seotud üleilmsete väärtusahelatega, tuleb konkurentsiasutustel nüüd rohkem kui kunagi varem tõhustada koostööd ning leppida kokku ühistes standardites ja menetlustes. Konkurentsieeskirjade täitmise tõhus tagamine sõltub üha rohkem koostööst teiste täitevasutustega. Kui mõne ettevõtja äritegevus kahjustab eri riikides ja eri kontinentidel konkurentsi, on õiglasi ja võrdseid turutingimusi võimalik taastada ainult siis, kui täitevasutused tegutsevad üheskoos.

Komisjon on olnud konkurentsivaldkonna rahvusvahelise koostöö esirinnas nii mitmepoolsel kui ka kahepoolsel tasandil. 2001. aastal kuulus komisjon rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku asutajaliikmete hulka. Kõnealusel võrgustikul on nüüd üle 130 liikme. Lisaks on komisjon tegev kõikidel rahvusvahelistel konkurentsifoorumitel, mille hulka kuuluvad OECD, UNCTAD ja WTO, ning Maailmapangas⁹⁸.

Kahepoolsel tasandil on komisjoni eesmärk edendada rahvusvahelisi võrdseid tingimusi, lisades konkurentsi ja riigiabi käsitlevad sätted oma vabakaubandus- ja assotsieerimislepingutesse. 2018. aastal jätkas komisjon läbirääkimisi Tšiili, Mehhiko, Mercosuri riikidega, Aserbaidžani, Tuneesia, Indoneesia, Andorra, Monaco ja San Marinoga ning alustas läbirääkimisi Austraalia, Uus-Meremaa, Kõrgõzstani ja Usbekistaniga. 2018. aasta lõpus jõudsid Euroopa Liidu ja Šveitsi läbirääkijad kokkuleppele institutsionaalse raamlepingu teksti osas, mis samuti sisaldab riigiabi eeskirju. Lisaks osaleb komisjon kokkulepete või vastastikuse mõistmise memorandumite alusel paljudes koostöötegevustes konkurentsiasutustega mitmes kolmandas riigis. 2018. aasta juunis allkirjastas komisjon halduskokkuleppe Mehhikoga.

2018. aastal jätkus konkurentsi peadirektoraadi koostöö konkurentsipoliitika ja juhtumite vallas – sealhulgas riigiabikontrolli käsitlev dialoog – Hiina tururegulatsiooni ministeeriumiga, mis moodustati 2018. aastal Hiina keskadministratsiooni ümberkorraldamise tulemusel. Nimetatud ministeerium moodustati kaubandusministeeriumi monopolivastaste büroode, riikliku arengu ja reformi komisjoni ning riigi tööstus- ja kaubandusasutuse ning riikliku arengu ja reformi komisjoni ausa konkurentsi läbivaatamise büroo ümberkorraldamise teel. Konkurentsi peadirektoraat tegi juhtumialast koostööd Hiina tururegulatsiooni ministeeriumiga viie ühinemist käsitleva juhtumi puhul ning vastas nimetatud ministeeriumi palvele esitada märkused tema selliste eeskirjade eelnõu kohta, millega keelatakse turgu valitseva seisundi kuritarvitamine. Peale selle vahetas peadirektoraat korduvalt teavet tehnilisel tasandil seoses kõnealuse ministeeriumi tegevusega, mille eesmärk on edendada ausa konkurentsi läbivaatamise süsteemi.

⁹⁸ Üksikasjalikuma lisateabe saamiseks vt käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendi I lisa.

Komisjon on jätkuvalt pühendunud sellele, et edendada kaugeleulatuvat konkurentsikultuuri ning soodustada võrdseid tingimusi üle kogu maailma, kus ettevõtjad saaksid konkureerida oma tulemuste alusel. 2018. aastal jätkas komisjon oma püüdlusi parandada toetusi käsitlevaid mitmepoolseid eeskirju WTO ajakohastamise ELi kontseptsiooni raames. Peamised eesmärgid on suurendada läbipaistvust, kehtestada paremad kahjulikke toetusi käsitlevad eeskirjad ja nõuetekohaselt käsitleda riigi omandisse kuuluvate äriühingutega seotud küsimusi. Lisaks jätkas komisjon osalemist valdkondlikes algatustes, et käsitleda toetuste küsimust rahvusvahelises kontekstis, näiteks algatustes, mis on seotud terasega (terasetoöstuse liigse tootmisvõimsuse G20 juhtide ülemaailmne foorum), pooljuhtidega (piirkondlike toetuste suunised pooljuhtide tööstusele) ja laevaehitusega (OECD). Peale selle jätkab komisjon tööd ELi liikmesriikidega rahvusvahelises toetuspoliitikagrupis eesmärgiga vahetada seisukohti ja kooskõlastada algatusi toetusi käsitlevate rahvusvahelise poliitika valdkonnas mitme- ja kahepoolsetel tasandil.

Korrapärased ja konstruktiivsed institutsioonidevahelised dialoogid

Konkurentsipoliitika teemal peetavas dialoogis on peamised partnerid Euroopa Parlament, nõukogu ja konsulteerimiskomiteed, kellel on spetsiifilised rollid suhetes Euroopa Liidu kodanike ja sidusrühmadega.

Aprillis vahetas volinik Vestager arvamusi Euroopa Parlamendi täiskogu istungil seoses jätkuvate üldiste edusammudega konkurentsipoliitika vallas. Oktoobris arutas ta konkurentsist saadavat kasu, et suurendada Euroopa tootmisharude konkurentsivõimet. Novembris avaldas ta koos Euroopa Parlamendiga heameelt selle üle, et valmis uus direktiiv, millega soovitakse muuta riiklikud konkurentsiasutused Euroopa konkurentsieeskirjade tõhusamateks jõustajateks. Volinik pidas ka temaatilisi arutelusid Euroopa Parlamendi komiteedega: majandus- ja rahanduskomisjoniga juunis ja oktoobris ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoniga juulis. Peadirektor Johannes Laitenberger külastas mais majandus- ja rahanduskomisjoni konkurentsi eritöörühma. Pärast asepeadirektori Carles Esteva Mosso ettevalmistavat arutelu majandus- ja rahanduskomitees oktoobris vahetas kogu nimetatud komiteega novembris seisukohti peadirektor.

Nagu ka eelmistel aastatel, võttis Euroopa Parlament vastu resolutsiooni, mis käsitleb komisjoni aastaaruannet konkurentsipoliitika kohta. Euroopa Parlament kiitis heaks stabiilse konkurentsipoliitika, millega soovitakse säilitada siseturu ühtsus ning pakutakse kodanikele taskukohaseid hindu, valikut ja innovatsiooni turul. See oli tervitatav toetus komisjoni 2018. aasta jõupingutustele, mis olid suunatud võitlusele ebaseaduslike kartellide vastu ja äriühingute poolt turgu valitseva seisundi kuritarvitamise vastu ning ühinemiste ja meie ühtsel turul antud riigiabi läbivaatamisele.

2018. aastal jätkas Euroopa Parlament osalemist võitluses maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu. Euroopa Parlament tervitas asjaolu, et riigiabikontroll on osutunud hargmaistele ettevõtjatele ette nähtud valikuliste maksusoodustuste ärahoidmisel tõhusaks. Komisjon jätkas selles valdkonnas 2018. aastal oluliste meetmete võtmist⁹⁹. Komisjon kasutas süstemaatilist lähenemisviisi kõigi liikmesriikide maksuotsuseid käsitlevate tõendite analüüsimisel.

Euroopa Parlament soovis, et komisjon jätkaks finantssektoris riigiabi kontrollimisel oma põhirolli, tagades, et pankadele antav abi oleks minimaalne vajalik abi ning et võetaks küllaldasi meetmeid pankade elujõulisuse taastamiseks ja siseturul konkurentsimoontuste

⁹⁹ Üksikasjalikumad teavet leiate käesoleva aruande 2. peatükist.

minimeerimiseks. Komisjon ühineb Euroopa Parlamendi eesmärgiga vähendada sektoris aja jooksul riigiabi. Komisjon jätkas teistes institutsioonides oma tegevuse selgitamist selles valdkonnas.

Aprillis korraldas Euroopa Parlament e-majandust käsitleva arutelu. Parlament palus komisjonil selgitada, mil viisil saaks konkurentsieeskirjade jõustamine olla ajakohane veebiühiskonnas. Märtsis määras volinik Vestager kolm erinõunikku, et saada neilt abi seoses olulisemate peatsete digitaalsete muutustega, mis mõjutavad turge ja tarbijaid, ning nende seisukohti seoses konkurentsiga. Sama ettevõtmise raames algatas komisjon konsultatsioonimenetluse andmete, algoritmide ja teiste e-majanduse aspektide tähtsuse üle ning palus huvitatud isikutel esitada oma seisukohad. Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomitee toetas neid algatusi.

Juulis vahetas volinik parlamendiliikmetega arvamusi selle kohta, kuidas konkurentsieeskirjade jõustamine aitab suurendada Euroopa tootmisharude konkurentsivõimet. Ta selgitas, et iga ühineda sooviva äriühingu kohta on Euroopas palju äriühinguid, kes soovivad õiglaste hindadega sisendtooteid, et ka nemad saaksid üleilmsetel turgudel kasvada. Seda silmas pidades jätkab komisjon suurte tööstusühinemiste uurimist seoses nende mõjuga konkurentsile ning komisjon tänas Euroopa Parlamenti selle tegevusega seoses saadud suure toetuse eest.

Kuna riiklikud konkurentsiasutused võtavad vastu 85 % otsustest, millega kohaldatakse ELi konkurentsieeskirju, tuli suurendada nende tõhusust jõustajatena. 2018. aasta detsembris allkirjastasid Euroopa Parlament ja nõukogu direktiivi, mille alusel peavad liikmesriigid andma riiklikele konkurentsiasutustele tõhusad uurimisvolitused ja jõustamisvahendid, et kaitsta konkurentsi nende territooriumil, samuti võimaluse kohaldada hoiatavaid trahve konkurentsivastase käitumise eest ja kooskõlastada leebemat kohtlemist. Komisjon kinnitas Euroopa Parlamendile, et ta kavatseb hoolikalt kontrollida, et liikmesriigid rakendaksid direktiivi täielikult ja tõhusalt. Vastusena Euroopa Parlamendi üleskutsele väitis komisjon ka, et ajutised meetmed võivad olla konkurentsiasutuste jaoks peamine vahend, mille abil tagada, et uurimise ajal konkurentsi ei kahjustataks. Selleks et konkurentsiasutused saaksid kiiresti muutuvatel turgudel toimuva arenguga tõhusamalt toime tulla, lubas komisjon analüüsida, kas on olemas võimalusi ajutiste meetmete vastuvõtmise lihtsustamiseks, tehes seda Euroopa konkurentsivõrgustiku raames kahe aasta jooksul alates uue direktiivi ülevõtmise kuupäevast. Komisjon nõustus esitlema tulemusi Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Komisjon tunnistas, kui oluline on see, et parlament ja nõukogu väärtustavad tõhusat konkurentsi kogu toiduahela ulatuses. Seda silmas pidades kohaldas komisjon oma hiljutistes otsustes – näiteks äriühingute Bayer ja Monsanto ühinemine agrookeemia sektoris, USAs asuvate keemiaettevõtjate Dow ja DuPont ühinemine ning äriühingu Syngenta omandamine äriühingu ChemChina poolt – lähenemisviisi, mille puhul oli vajalik tehingule heakskiidu saamiseks märkimisväärne varade võõrandamine. Komisjon jätkas äriühingu AB InBev uurimist seoses võimalike piirangutega, mis hõlmavad tema õlle paralleelimporti Belgiasse. Samuti avaldas komisjon uurimuse tootjaorganisatsioonide ja nende tegevuse kohta oliiviõli-, veise- ja vasikaliha- ning põllukultuuride sektoris. Nimetatud uurimus telliti, et saada parem ülevaade sellest, milliste probleemidega seisavad silmitsi põllumajandustootjad selliste tootjaorganisatsioonide loomisel, mis aitaksid neil parandada positsiooni tarneahelas.

Volinik Vestager ja konkurentsi peadirektoraat aitasid 2018. aastal pidada konkurentsipoliitika seisukohast arutelu liidu järgmise mitmeaastase finantsraamistikku üle. Volinik osales märtsis konkurentsivõime nõukogu töös, et selgitada, kuidas riigiabi eeskirjad saavad aidata kaasa iduettevõtjate ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate kasvule,

pidades silmas jätkuvaid arutelusid järgmise mitmeaastase finantsraamistiku üle. 2018. aasta lõpus toetasid Euroopa Parlament ja nõukogu muudatust, mis kavatsetakse teha ELi riigiabi võimaldamist käsitlevasse nõukogu määrusesse 2015/1588, et vabastada täiendavad riigiabikategooriad komisjonile abist teavitamise kohustusest.

Institutsioonid arutasid ka vajadust parandada konkurentsieeskirjade jõustamist liidu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames. Detsembris kiitis Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomitee heaks ühtse turu programmi konkurentsiaspektid. Komitee nõustus, et komisjonil peaksid olema stabiilsed rahalised vahendid IT-seadmetesse investeerimiseks, et lahendada konkurentsijuhtumeid tõhusalt, toetada riiklike ja rahvusvaheliste konkurentsiasutustega moodustatud koostöövõrgustikke ning suurendada teabevahetust eesmärgiga tagada Euroopa konkurentsieeskirjade järgimine kogu ELis.

Konkurentsi peadirektoraadi esindajad vahetasid ka arvamusi Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega. Komitee kiitis heaks komisjoni töö põhitahud konkurentsieeskirjade jõustamisel. Samuti andis komitee oma täieliku toetuse ELi riigiabi võimaldamist käsitlevale nõukogu määrusele.

ELi lepingu artikli 50 alusel esitatud Ühendkuningriigi teade

Pärast seda, kui Ühendkuningriik oli esitanud ELi lepingu artikli 50 kohase teate, hakkas komisjon ette valmistama Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust. Konkurentsi peadirektoraat osaleb selle väljaastumise ettevalmistamisel seoses tema portfelli kuuluvate instrumentidega (ühinemised, konkurentsieeskirjad ja riigiabi). Muu hulgas toetas konkurentsi peadirektoraat Ühendkuningriigiga ELi lepingu artikli 50 alusel korraldatavate läbirääkimiste ettevalmistamise ja pidamise töörühma läbirääkimistes väljaastumist käsitleva lepingu üle.